

SIKAJOKI

LAAJA HYVINVOINTIKERTOMUS 2022-2025

Siikajoen valtuusto hyväksynyt 14.12.2023 § XX

Dokumentin sisältö

JOHDANTO

OSA I VÄESTÖN HYVINVOINNIN TILA VUONNA 2022

- 1 Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toiminnan organisointi Siikajoella
 - 1.1 Arjen liikunnan lisääminen
 - 1.2 Harrastukset ja kulttuuritoiminta osaksi kuntalaisten arkea
 - 1.3 Osallisuuteen ja osallistumiseen kannustaminen
 - 1.4 Prosessi-indikaattorit
 - 1.5 Tulosindikaattorit
 - 1.6 TEAviisarit
- 2 Kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tilanne ja toimenpiteet
 - 2.1 Talous, väestö ja elinvoima
 - 2.2 Kulttuuri
 - 2.3 Lapset, nuoret, lapsiperheet
 - 2.3.1 Varhaiskasvatus
 - 2.3.2 Nuorisotyö
 - 2.3.3 Nuorten työvalmennus
 - 2.3.4 Etsivä nuorisotyö
 - 2.3.5 Siikajoen harrastamisen malli, SiMa-hanke
 - 2.4 Työkäiset
 - 2.5 Ikääntyneet
- 3 Ehkäisevä päihde- ja mielenterveystyö
- 4 Indikaattorien ja muun tiedon osoittama hyvinvointi
- 5 Hyvinvointisuunnitelman painopisteiden, tavoitteiden ja toimenpiteiden arviointi
 - 5.1 Lapset, nuoret ja perheet
 - 5.2 Työkäiset
 - 5.3 Ikäihmiset
 - 5.4 Osallisuus ja viestintä
- 6 YHTEENVETO
 - 6.1 Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen pohdinta

OSA II HYVINVOINTISUUNNITELMA 2023-2025

- 7 Painopisteet ja linjaukset
- 8 Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen erillisohjelmat ja -suunnitelmat
- 9 Hyvinvointisuunnitelma 2023-2025
 - 9.1 Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointisuunnitelma
 - 9.1.6 Lasten ja nuorten nykytilanne Siikajoella
 - 9.1.7 Kunnan järjestämät lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointia edistävät palvelut
 - 9.1.8 Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointisuunnitelma: Tavoitteet ja toimenpiteet
 - 9.2 Työkäisten hyvinvointisuunnitelma
 - 9.3 Ikääntyneiden hyvinvointisuunnitelma
 - 9.3.9 Ikääntyneiden nykytilanne Siikajoella
 - 9.3.10 Kunnan järjestämät ikääntyneiden hyvinvointia edistävät palvelut
 - 9.3.11 Ikääntyneiden hyvinvointisuunnitelma: Tavoitteet ja toimenpiteet

9.4 Kulttuurisuunnitelma

9.5 Arjen liikunnan lisääminen ja harrastamisen mahdollistaminen

9.6 Osallisuuteen ja osallistumiseen kannustaminen

9.7 Ehkäisevän päihdetyön suunnitelma

OSA III KÄSITTELY TOIMIELIMISSÄ

10 Suunnitelman laatijat

11 Suunnitelman hyväksyminen toimielimissä

JOHDANTO

Kunnan perustehtävä on kuntalain 1§ mukaan asukkaidensa terveyden ja hyvinvoinnin edistäminen. Kuntalaisten hyvinvointia ja tehtyjä toimenpiteitä tulee seurata säännöllisesti sekä laatia suunnitelma hyvinvoinnin edistämiseksi. Kuntalaisten terveydestä ja hyvinvoinnista sekä toteutetuista toimenpiteistä on raportoitava valtuustolle vuosittain, minkä lisäksi valtuustolle on kerran valtuustokaudessa valmisteltava laaja hyvinvointikertomus (Terveydenhuoltolaki 1326/2010; 12 §) ja julkaistava se julkisessa tietoverkossa. Kuntien hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä ohjaa ja valvoo valtio. Kunnille myönnetään niin sanottua hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen rahaa (hyte-raha), joka toimii kannustimena kuntien tekemälle hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työlle. Siikajoen kunnan hyte-rahamen osuus vuonna 2022 oli 14,7 euroa per asukas ja hyte-kerroin 52 asteikolla 0-100. Kunnassa pyritään parantamaan terveyden ja hyvinvoinnin edistämistyötä tekemällä oikeita asioita ja huomioimalla hyte-kertoimeen vaikuttavat indikaattorit. Siikajoella tavoitteena on vuosien 2023-2025 aikana nostaa hyte-rahoitusta 18 euroon per asukas, mikä tarkoittaa hyte-kerrointa 64. Suomen parhaat hyte-lukemat olivat vuonna 2022 Lappeenrannassa, jossa hyte-kerroin oli 78 ja asukaskohtainen hyte-raha 22 euroa.

Asukkaiden hyvinvointi lisää kuntalaistyytyväisyyttä. Hyvinvoivat kuntalaiset ovat kestävä talouden perusta. Hyvinvointi on kuntalaisten toimintakykyä ja osallisuutta, jota tuetaan kunnan hyvinvointiin ja terveyden edistämiseen kohdennetuilla toimenpiteillä. Siikajoen kunnan missiona ovat hyvinvoivat ja tyytyväiset kuntalaiset.

Kunnan on toimittava hyvinvoinnin ja terveyden edistämässä yhteistyössä hyvinvointialueen kanssa ja tuettava sitä asiantuntemuksellaan sekä tehtävä yhteistyötä hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä tekevien muiden julkisten toimijoiden, yksityisten yritysten ja yleishyödyllisten yhteisöjen kanssa. Kunnan on edistettävä hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä tekevien järjestöjen toimintaedellytyksiä ja vaikutusmahdollisuuksia.

Terveydenhuoltolaki (1326/2010) velvoittaa kuntaa huolehtimaan terveyden ja hyvinvoinnin edellytysten huomioimisesta kaikkien hallinnonalojen toiminnassa sekä seuraamaan väestön terveyttä, hyvinvointia ja toteutettuja toimenpiteitä.

Vuoden 2022 hyvinvointikertomukseen on sisällytetty myös lakisääteiset lasten ja nuorten sekä ikääntyneiden hyvinvointisuunnitelmat ja ehkäisevän päihdetyön sekä opiskeluohjelman suunnitelmat. Asiakirja koostuu kolmesta osasta. *Ensimmäinen osa* kuvaa väestön hyvinvointiin vaikuttavia rakenteellisia tekijöitä Siikajoella, kuntalaisten hyvinvoinnin lähtökohtia ja nykytilaa sekä kunnan toimintaa vuonna 2022. *Toinen osa* sisältää suunnitelman kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi vuosille 2023-2025. Sen lähtökohtina ovat kuntastrategia, väestön hyvinvoinnin tilaa kuvaava tilastotieto, Pohteen hyvinvointisuunnitelman luonnos ja asetetut painopistealueet sekä kuntalaisten ja toimijoiden näkemykset. *Kolmas osa* on hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman käsittelytoimielimissä.

Asiakirja on Siikajoen kunnan ensimmäinen kuntakohtainen asiakirja. Aikaisemmin Siikajoki, Pyhäjoki ja Raahe ovat olleet mukana Raahen seudun hyvinvointikuntayhtymän yhteisissä hyvinvointiasiakirjoissa. Vuoden 2022 hyvinvointikertomuksen avulla voidaan määrittää tarkemmin toimenpiteitä laajassa hyvinvointikertomuksessa hyväksytyjen painopistealueiden ja tavoitteiden toteutumiseksi, arvioida tavoitteiden onnistumista ja tarvittaessa tarkentaa painopistealueita. Hyvinvointikertomus toimii hyödyllisenä työkaluna hyvinvointijohtamisen sekä kuntastrategian, toiminnan ja talouden suunnittelussa. Ottamalla mukaan oman toiminnan suunnittelun hyvinvointikertomuksen antama tieto, esiin nousseet hyvinvointivajeet ja vahvuudet sekä hyvinvointisuunnitelma, voivat kunnan eri toimialat, yhteistyötahot sekä kolmannen sektorin toimijat toteuttaa paremmin terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen toimia.

OSA I VÄESTÖN HYVINVOINNIN TILA VUONNA 2022

1 Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toiminnan organisointi Siikajoella

Kunnan on strategisessa suunnittelussaan asetettava hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi tavoitteet ja määriteltävä tavoitteita tukevat toimenpiteet. Sen on otettava päätöksenteossa huomioon päätösten arvioidut vaikutukset ihmisten hyvinvointiin ja terveyteen väestöryhmittäin. Kunnan eri toimialojen on tehtävä yhteistyötä hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi, ja hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on kaikkien toimialojen tehtävä. Vastuu sen koordinoimisesta on Siikajoella sivistystoimen toimialalla ja sivistysjohtajalla. Siikajoen hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä ohjaavat lisäksi kuntastrategia, hyvinvointikertomus ja indikaattoritulokset sekä Pohteen tekemä hyvinvointisuunnitelma.

Kuntien on nimettävä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen vastuutaho. Siikajoen kunnan vastuutahona toimii poikkihallinnollinen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työryhmä (HYTE-työryhmä), johon vuonna 2022 kuuluivat

- kunnanjohtaja Pertti Severinkangas
- sivistysjohtaja, puheenjohtaja Jonna Heikkilä, 14.9. jälkeen Juha Isomaa
- tekninen johtaja Satu Kaipio
- siivous- ja ruokapalvelupäällikkö Tuula Nevala, sihteeri
- liikuntasihteeri Marko Äijälä
- kirjastotoimenjohtaja Tuula Kuoppamäki
- luottamushenkilöt Aila Mäkisalo, Hanna Tervakangas, Riitta-Liisa Salmenkangas
- yhdistysten edustaja Risto Pietilä

Siikajoen kunta on aiemmin ollut mukana Raahen seudun hyvinvointikuntayhtymän yhteisessä, laajan hyvinvointikertomuksen koostamisessa. Raahen seudun hyvinvointikuntayhtymän laaja hyvinvointikertomus 2021-2025 ja sen liite on hyväksytty Siikajoen kunnanvaltuustossa 27.1.2022 (KVALT § 6).

HYTE-työryhmä nimesi 17.11.2021 kokouksessaan vuodelle 2022 kolme hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen päätavoitetta, joiden toteutumista tässä hyvinvointikertomuksessa käsitellään.

Vuoden 2022 päätavoitteet:

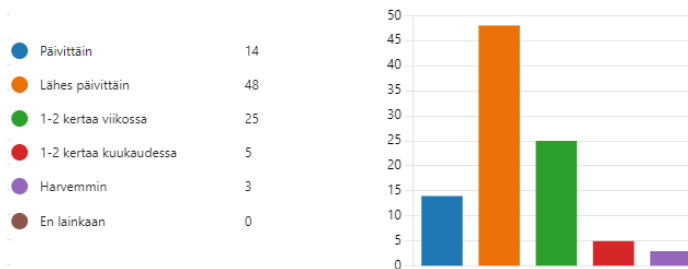
- Arjen liikunnan lisääminen
- Harrastukset ja kulttuuritoiminta osaksi kuntalaisten arkea
- Osallisuuteen ja osallistumiseen kannustaminen

1.1 Arjen liikunnan lisääminen

Siikajoella oli vuonna 2022 käynnissä Lysti liikkua kaiken ikää-hanke, jossa järjestettiin erilaisia maksuttomia ja avoimia liikunnallisia kokeiluja, henkilöstölle liikunta- ja painonhallintaryhmiä sekä tehtiin kuntalaiskysely. Kyselyyn vastasi 95 henkilöä iältään 3-72 vuotta. Kuntalaiskyselyllä selvitettiin mm. kuntalaisten liikunnan aktiivisuutta. Vastanneista 65% liikkui joko päivittäin tai lähes päivittäin, mutta 60% ei mielestään liikkunut riittävästi. Kyselyn avulla selvitettiin mitkä syyt estävät kuntalaisia liikkumasta ja kuinka tyytyväisiä kuntalaiset ovat liikuntaolosuhteisiin. Kyselyn tuloksia on hyödynnetty liikuntapalveluiden ja -paikkojen kehittämisessä. Hankkeessa tehtiin kunnan verkkosivuille liikunnan edistämisen vuosikello, josta on voinut nähdä kuukausittain kaikki kuntalaisille avoimet liikuntakampanjat ja liikuntasalivuorot. Luohuan Tönkyräkankaan maastoon teetettiin hankkeen avulla 20 kiintorastia. Hanketta rahoitti aluehallintovirasto 50% ja Siikajoen kunta 50%.

Kuinka usein harrastat liikuntaa

[Lisätietoja](#)

Harrastatko liikuntaa mielestäsi riittävästi

[Lisätietoja](#)

● Kyllä	38
● Ei	57

Millainen kunto sinulla on mielestäsi?

[Lisätietoja](#)

● Erinomainen	4
● Hyvä	42
● Tyydyttävä	32
● Kohtalainen	14
● Heikko	3

Kaipaisitko yksilöllistä tukea liikunnan aloittamiseen?

[Lisätietoja](#)

● Kyllä	16
● Ehkä	29
● En	27
● Harrastan jo liikuntaa, en tarvits...	23

SiMa-hankkeen kerhotoiminnan osalta useimmat Siikajoen peruskouluilla järjestettävistä kerhoista olivat erilaisia liikuntakerhoja, joissa oli runsaasti oppilaita mukana liikkumassa.

Siikajoki-opissa liikuntaa edistetään erilaisella kurssitarjonnalla. Vuoden 2022 aikana oli monia erilaisia liikuntakursseja, jotka vetivät kuntalaisia mukaan nauttimaan liikunnan riemusta.

Kunnan järjestämissä tai kunnan mukana olleissa tapahtumissa tarjottiin usein erilaisia liikunnallisia tuokioita, joihin kuntalaiset pystyivät vapaasti osallistumaan. Pitäjäpäivillä oli mm. monipuolista liikunnallista ohjelmaa.

Hyvinvointimessuilla elokuussa esiintyi useita motivaatiopuhujia, jotka kertoivat motivaation merkityksestä sekä sinnikkydestä palata liikunnan pariin. Heitä olivat Pekka Hyysalo, Karita Tykkä ja Lasse Seppänen.

Siikasanomissa eli kuntatiedotteessa ilmoitettiin jokaiselta liikunnan osa-alueelta tapahtumia ja tempauksia, joilla kuntalaisia houkuteltiin mukaan. Kuntatiedotteessa ilmoitettiin myös erilaisista liikuntakampanjoista, joihin jokainen saattoi osallistua. Liikuntakampanjat eivät Siikajoella rajoittuneet pelkästään yksilökampanjoihin, vaan niissä oli mukana myös kyläkohtaisia kampanjoita, joilla luotiin tietynlaista kilpailuhenkistä asetelmaa liikkumiseen. Liikunnan edistämistä kunnassa tuki myös alle 18-vuotiaiden ilmaiset liikuntasalivuorot sekä muille ikäryhmille edullinen liikuntasalivuorojen hinnoittelu. Kunta tarjosi henkilöstölle ilmaiset kuntosalikäynnit.

Liikuntasihteerin toimenkuvaan kuului kuntalaisten liikuntaneuvonta, jota oli mahdollista saada oman arkiliikunnan lisäämisen tai aloittamisen tueksi.

1.2 Harrastukset ja kulttuuritoiminta osaksi kuntalaisten arkea

Harrastamisen Suomen mallin toiminta alkoi Siikajoella vuonna 2022 SiMa-hankkeen kautta. Sen avulla pyrittiin mahdollistamaan jokaiselle peruskoululaiselle vähintään yksi mielekäs harrastus koulupäivän yhteyteen. Monen osalla harrastaminen saatiin toteutumaan, mutta haasteeksi osoittautuivat kuljetusoppilaat. Kaikille ei saatu järjestymään kuljetusta olemassa olevista koulukuljetuksista ja näin kaikkien harrastaminen ei täysin mahdollistunut. SiMa-hankkeen harrastuslukujärjestyksessä otettiin huomioon oppilaiden harrastustoiveet, joita kysyttiin koulukohtaisesti kevään 2022 aikana.

Erilaisia harrastusmahdollisuuksia sai kokeilla Lysti liikkua kaiken ikää-hankkeen kautta, jossa järjestettiin mm. maksuttomia liikunnallisia harrastuskokeiluja porrasjumpasta frisbeegolfiin.

Siikajoki-opiston tarjonta oli vuonna 2022 hyvin laajaa ja se antoi monia mahdollisuuksia harrastaa tai kokeilla uutta harrastusta läpi koko lukuvuoden.

Kunnassa järjestettiin kuntalaisille maksutonta kulttuuritoimintaa yksin ja yhdessä alueen muiden toimijoiden kanssa.

Työkäisille ja ikäihmisille Siikajoella järjestettiin erilaisia kulttuuritapahtumia kunnan järjestämänä sekä yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Muita työkäisille ja ikäihmisille suunnattuja kulttuuritapahtumia vuonna 2022 olivat erilaiset musiikkiin liittyvät kulttuuritapahtumat ja näytelmät.

Siikajoen kunta mahdollistaa erilaisia kulttuuritapahtumia itsenäisesti sekä yhdessä kolmannen sektorin kanssa ja tukee kolmannen sektorin kulttuuritoimijoita mm. haettavissa olevien kulttuuriavustuksin ja kylärahan avulla. Kunnassa on erittäin aktiivista kolmannen sektorin kulttuuritoimintaa, joista voidaan mainita esimerkiksi nuorisoseurojen toteuttamat näytelmät ja lavatanssit. Tämä toiminta tukee kunnassa järjestettävää kulttuuritoimintaa mahdollistaen kuntalaisille laajemmat mahdollisuudet harrastamiseen, liikkumiseen ja kulttuuriin. Liikunta- ja kulttuuriyhdistykset voivat hakea kunnasta toiminta-avustusta, jonka avulla voidaan tuottaa esimerkiksi harrastus- tai kulttuuritoimintaa. Siikajoella on myös erilaisia vakiintuneita tapahtumia, joiden yhteydessä voi nauttia kulttuurista tai erilaisista harrastusmahdollisuuksista.

1.3 Osallisuuteen ja osallistumiseen kannustaminen

Siikajoella julkaistaan pääsääntöisesti kerran kuukaudessa kuntatiedote Siikasanomat, jossa paikalliset toimijat voivat ilmoittaa omia tilaisuuksiaan ja tapahtumiaan, ja siten osallistaa kuntalaisia mukaan toimintaan. Mukana ovat luonnollisesti myös kunnan tiedotteet oman toiminnan osalta sekä erilaisia viranomaisten ja sosiaali- ja terveysalan tiedotteita sekä yhteystietoja. Kuntatiedote on julkinen tiedote, joka jaetaan jokaiseen siikajokiseen kotiin ja siten se on kaikkien kuntalaisten saatavilla. Siikasanomat ovat luettavissa myös kunnan verkkosivuilla.

Kunnan verkkosivuilta löytyy kattavasti tietoa mm. kunnan järjestämistä palveluista ja tapahtumista. Tapahtumasivustolle on mahdollista ilmoittaa myös muita kuin kunnan järjestämiä tapahtumia. Sosiaalisen median kanavista kunnalla on käytössä Facebook, jota päivitetään säännöllisesti. Liikuntatoimella on lisäksi erillinen Facebook-tili Liikuntatoimi & virkistysalueet, jonne päivitetään ajankohtaisia liikuntaan ja kunnan virkistysalueisiin liittyviä julkaisuja.

Vuonna 2022 otettiin ensimmäinen askel osallistuvan budjetoinnin osalta, kun 10 000 euron määräraha sisällytettiin vuoden 2023 talousarvioon. Kuntalaiset saavat tulevaisuudessa esittää, mihin määräraha käytetään ja siten pyritään mahdollistamaan kuntalaisten osallistuminen myös käytännön kohteiden osalta. Samalla saadaan kerättyä kuntalaisilta ideoita, joita voidaan toteuttaa mahdollisesti myös osallistuvan budjetoinnin määrärahojen ulkopuolelta.

Kuntalaisille toteutettiin liikunta-aiheinen kuntalaiskysely vuonna 2022. Kyselyn vastausten avulla pyritään kehittämään kunnan liikuntapalveluita ja olosuhteita sekä pitämään jatkossakin entisellään ne palvelut ja olosuhteet, joihin oltiin jo tyytyväisiä. Kunnan henkilöstölle toteutettiin henkilöstökysely ja lukiolaisille hyvinvointikysely.

Paikallisille yhdistyksille, järjestöille ja seuroille järjestetään järjestö- ja yhdistystapaamisia sekä seutukunnallisia tapaamisia, joissa käydään vuoropuhelua kunnan ja kolmannen sektorin toimijoiden kesken. Näin toimittiin myös vuonna 2022.

Kuntalaisilla oli mahdollisuus osallistua paikan päällä kunnanvaltuuston kokouksiin ja tavata kokouksen yhteydessä paikallis päättäjiä. Kunnanhallituksen kokouksista kunnanjohtaja teki lyhyen videotervehdyksen, joka oli katsottavissa kunnan Youtube-tililtä. Kuntalaisten oli mahdollisuus tehdä kuntalaisaloitteita sekä valtuutettujen valtuustoaloitteita. Kunnanhallitukselta järjestöjen oli mahdollista hakea kylien kehittämistä rahaa, jota myönnettiin esimerkiksi erilaisiin Siikajoella järjestettäviin tapahtumiin.

Siikajoella toimii Nuorisovaltuusto, joka edesauttaa ottamaan nuoretkin mukaan kunnalliseen päätöksentekoon. Kunnassa järjestettiin keväällä 2022 nuorisovaltuuston vaalit, joissa valittiin uudet nuorisoeustajat. Sivistyslautakunnassa oli vuonna 2022 nimetty nuorisoeustaja. Toimielimistä kunnan vanhus- ja vammaisneuvosto kokoontui kunnassa säännöllisesti. Vanhus- ja vammaisneuvosto teki kokouksissaan aloitteita ja kannanottoja, ja näiden avulla pääsi osallistumaan ja vaikuttamaan kunnalliseen päätöksentekoon.

1.4 Prosessi-indikaattorit

Prosessi-indikaattorit kuvaavat kunnan voimavaroja ja toimenpiteitä hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi. Niiden avulla mitataan kunnan nykytilannetta. Indikaattoreita on useita, jotta toimintaa voidaan tarkastella laaja-alaisesti. Indikaattorit kuvaavat edellytysten luomista vaikuttavalle ja koordinoitulle hyvinvoinnin ja terveyden edistämiselle.

Prosessi-indikaattorit			
Hallinto	2020	2021	2022
Valtuustolle raportoidaan vuosittain väestön elintavoista ja niissä tapahtuneista muutoksista	100	0	0
Kunnan talousarviossa ja taloussuunnitelmassa määritellään talousarviovuodelle mittarit, joilla seurataan väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteiden toteutumista	0	100	100
Kunnan tarkastuslautakunnan arviointikertomuksessa arvioidaan valtuustokausittain kunnan hyvinvointi- ja terveystavoitteiden toteutuminen	0	100	100

Kunnassa toimii erikseen nimetty asiantuntija, suunnittelija tai vastaava, joka koordinoi hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä	100	0	0
Kunnan palveluiden suunnittelussa ja kehittämisessä hyödynnetään asukasraateja ja foorumeja	100	100	100
Liikunta			
Lasten ja nuorten liikunta-aktiivisuutta raportoidaan vuosittain kunnan hyvinvointikertomuksessa tai vastaavassa kertomuksessa	0	0	0
Kunta kutsuu säännöllisesti koolle liikuntaseurojen ja yhdistysten yhteiskokouksen	100	100	100
Kunnassa järjestetään kohdennettuja liikkumisryhmiä liikuntaseuratoiminnan ulkopuolella oleville lapsille ja nuorille	0	0	100
Liikunnan edistämisestä vastaavat viranhaltijat osallistuvat toimielinten vaikutusten ennakoarviointiin	100	100	0
Kunnassa toimii liikunnan edistämistä käsittelevä poikkihallinnollinen työryhmä	100	100	0
Peruskoulut	2020	2021	2022
Kouluympäristön terveellisuuden ja turvallisuuden sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin edistämisen tarkastus	100	90	90
Oppilaiden poissaolojen kokonaismäärää seurataan koko koulussa	38	36	36
Koulussa on pitkät liikuntavälitunnit	39	76	76
Koulussa noudatetaan Valtion ravitsemusneuvottelukunnan kouluruokailusuositusta koululounaan ja välipalojen järjestämisessä	100	90	90
Kulttuuri			
Kunta madaltaa kulttuuriin osallistumisen kynnyistä - TEA, pistemäärä		0	0

Taulukko 1 Siikajoen prosessi-indikaattorit vuodelta 2022 sekä vertailutiedot vuosilta 2020 ja 2021. Hallinnon prosessi-indikaattoreista Siikajoki on saanut täydet pisteet (100/199) 3/5 asiakohdasta ja liikunnan osalta 2/5 kohdasta. Peruskoulujen osalta indikaattoreissa on pisteitä 90/100, 36/100, 76/100 ja 90/100. Kulttuurin osalta pistemäärä on 0/100. Muiden indikaattoreiden osalta kunta sai 0 pistettä. Arviointi 0= huonoin mahdollinen ja 100= paras mahdollinen tulos.

Prosessi-indikaattoreiden osalta kunnan tuloksissa on selkeää vaihtelua. Niiden indikaattoreiden osalta joissa on lukema, voidaan tuloksia pitää pääosin hyvänä ja monessa kohtaa parannettavaa ei ole lainkaan- pois lukien oppilaiden poissaolojen seuranta, jossa peruskouluilla on reilummin parannettavaa. Mikäli indikaattorin kohdalla on lukema 0, kuvastaa se, ettei kyseistä indikaattoria koskevaan tiedonkeruuseen ole kunnasta vastattu tai tiedetty vastata.

Tulosten osalta on todettavissa, että osaan kunnalle tulleista hyte-kertoimiin vaikuttavista tiedonkeruukyselyistä ei ole vastattu, minkä vuoksi tuloksissa saattaa olla nolla (0).

1.5 Tulosindikaattorit

Tulosindikaattorit mittaavat muutosta väestön hyvinvoinnissa ja terveydessä. Valtakunnalliset tulosindikaattorit on valittu näiden periaatteiden mukaan:

- kunta voi omalla toiminnallaan vaikuttaa indikaattoreihin

- eri ikäryhmät ovat edustettuina, jotta kunnan väestörakenne, sairastavuus tai työttömyystilanne eivät vaikuttaisi tulokseen, ja siten tulosindikaattoreissa mitataan lähtökohtaisesti muutosta. Tavoite on, että kunnat olisivat mahdollisimman paljon samalla viivalla ja niillä on mahdollisuus saada todettavia, hyviä muutoksia näissä asioissa aikaan.

Tulosindikaattoreista lasketaan kahden viimeisimmän vuoden tai mittausajankohdan erotus kuvaamaan tapahtunutta muutosta. Jos jonkin indikaattorin arvo on jo tavoitetilanteessa, saa kunta sen osalta maksimipisteet. Indikaattoreiden luvut eivät kuvasta kyseisten osa-alueiden henkilö- tai kappalemääriä.

Tulosindikaattorit			
---------------------------	--	--	--

	2020	2021	2022
Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajakset 65 vuotta täyttäneillä	31	92	48
Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, 8.-9.-luokkalaiset	49	43	43
Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17 - 24-vuotiaat	45	50	62
Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25 - 64-vuotiaat	55	46	51
Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25 - 64-vuotiaat	45	60	51
Ylipaino, 8.-9.-luokkalaiset	56	52	52

Taulukko 2 Siikajoen tulosindikaattorit vuodelta 2022 sekä vertailutiedot vuosilta 2020 ja 2021. Indikaattoreista 2/6 on huonontunut vuodesta 2021, 2/6 on pysynyt samassa kuin aiempana vuonna ja 2/6 on indikaattoreista on parantunut aiempaan vuoteen nähden. Arviointi 0= huonoin mahdollinen ja 100= paras mahdollinen tulos.

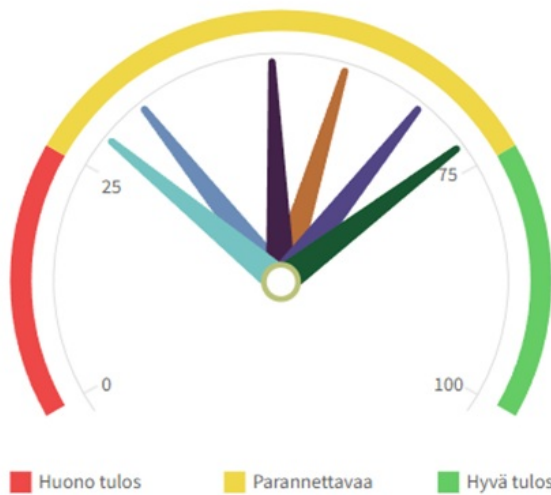
Siikajoen osalta tulokset ovat vuoden 2022 osalta osittain heikompia kuin vuoden 2021 tulokset. Osa tuloksista sen sijaan on pysynyt ennallaan vuoteen 2021 verrattuna. Vuoden 2022 ja vuoden 2020 tuloksia vertailtaessa tuloksissa on sekä parannusta että heikennystä.

1.6 TEAviisarit

TEAviisari on työväline kunnille ja kouluille. TEAviisarin tiedot kuvaavat terveyden edistämisen aktiivisuutta eli kunnan toimintaa asukkaidensa terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi. TEA, eli terveyden edistämisen aktiivisuus tulee englanninkielisestä käsitteestä "health promotion capacity building". Terveyden edistämisen aktiivisuus muodostuu seitsemästä eri näkökulmasta: sitoutuminen, johtaminen, terveysseuranta ja tarveanalyysi, voimavarat, yhteiset käytännöt, osallisuus sekä muut ydintoiminnat. Näiden näkökulmien avulla voidaan arvioida, miten hyvin kunta on hoitanut väestön terveyden edistämiseen liittyviä toimintoja.

TEAviisarin tunnusluvut kertovat muun muassa miten kunnan päätösprosesseissa, vastuukysymyksissä, väestön terveysseurannassa ym., on kiinnitetty huomiota hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen. TEAviisareiden asteikko on 0-100, jossa 0-25 kuvastaa huonoa tulosta, 25-75 parannettavaa ja yli 75 hyvää tulosta.

Kaikki sektorit : Siikajoki 2022

- Kuntajohto
- Perusopetus
- Lukiokoulutus
- Ammatillinen koulutus
- Liikunta
- Perusterveydenhuolto
- Kulttuuri

Aineisto päivitetty 21.06.2023

Pisteet	Siikajoki	Koko maa
Kaikki sektorit	52	69
Kuntajohto	34	79
Perusopetus	57	65
Lukiokoulutus	49	65
Ammatillinen koulutus	..	64
Liikunta	66	72
Perusterveydenhuolto	72	70
Kulttuuri	29	66

Taulukko 1 Siikajoen TEAviisarit vuodelta 2022: Kuntajohto 52/100, perusopetus 34/100, lukiokoulutus 49/100, ammatillinen koulutus "ei tulosta", liikunta 66/100, perusterveydenhuolto 72/100 ja kulttuuri 29/100. Asteikko TEAviisareissa on 0-100, josta 0= huonoin mahdollinen ja 100 paras mahdollinen.

Siikajoen TEAviisareissa ei ole yhtään huonon tuloksen sektoria, mutta sen sijaan kaikissa kunnan TEAviisareissa on parannettavaa. Selvästi heikoimmat TEAviisarit Siikajoella ovat kulttuurissa (29) ja kuntajohdossa (34). Siikajoen osalta parhaimmat tulokset kunta saa perusterveydenhuollosta (72) sekä liikunnasta (66), jotka tosin nekin jäävät selvästi täysistä pisteistä. Perusterveydenhuolto on Siikajoella lievästi koko maan keskiarvoa (70) parempi. Kaikkien sektoreiden yhteenlaskettu keskiarvo Siikajoella on 52, kun vastaava keskiarvo koko maan tasolla on vuonna 2022 ollut 69, ollen selkeästi korkeampi.

Tarkasteltaessa vastauksia sektoreittain ja niiden sisällä, voidaan todeta, että useammassa kohdassa tiedonkeruulomakkeeseen ei kunnassa oltu vastattu lainkaan tai ettei vastaajalla ollut tietoa kysytyyn kysymykseen. Tämän seurauksena tulos kyseisistä kohdista on voinut olla nolla (0), mikä vaikuttaa lopulliseen pisteytykseen.

2 Kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tilanne ja toimenpiteet

2.1 Talous, väestö ja elinvoima

Siikajoen asukasluku 31.12.2022 oli 4896. Suurin kunnan haasteista on väestön väheneminen. Vuosittain väkiluku alenee noin 50-100 hengellä. Syntyvyys on laskenut puoleen, ollen vajaa 50 lasta / vuosi (2022 n=42). Syntyvyyden lasku on valtakunnallinen haaste.

Talous on ollut yksi Siikajoen vahvuuksista jo vuosia, mutta tulevaisuuden haasteet sote-uudistuksen myötä tuovat mukanaan muutoksia, jotka tulevat vaikuttamaan oleellisesti myös kuntatalouteen.

Siikajoella käynnistettiin v. 2022 kaksi suurta rakennusurakkaa. Mäkelänrinteen uusi tehostettu palveluasumisyksikkö tulee palvelemaan

valmistuessaan ikääntyviä kuntalaisia ja Paavolan monitoimitalon rakennus tulee toimimaan alueen varhaiskasvatuksen ja peruskoulun alaluokkien koulurakennuksena sekä myös lähikirjastona.

2.2 Kulttuuri

Kunnan kulttuuripalveluiden järjestämistä ohjaa laki kuntien kulttuuritoiminnasta 166/2019. Tärkeimmäksi tehtäväksi se määrittelee kulttuurin ja taiteen yhdenvertaisen saatavuuden ja monipuolisen käytön edistämisen.

Siikajoen kunnassa on nimetty v. 2022 kulttuurin kehittämistyöryhmä, joka tulee laatimaan kulttuuristrategian ja kulttuurikasvatussuunnitelman, ottaen näin ottaa kantaa siihen, millä resursseilla kulttuuritoimintain vaatimuksiin vastataan.

2.3 Lapset, nuoret, lapsiperheet

2.3.1 Varhaiskasvatus

Siikajoenkylän, Revonlahden, Ruukin ja Paavolan päiväkodit muodostivat kunnan päiväkotiverkon vuonna 2022. Varhaiskasvatuksessa käynnistyivät vuonna 2022 LasTu - ja Mona -hankkeet, joiden avulla on hankittu varhaiskasvatukseen lisäresursseja ja siten vastattu aiempaa paremmin lasten tuen tarpeisiin, perheiden tukemiseen ja henkilöstön ohjaamiseen.

Varhaiskasvatuspalvelujen käyttäjistä alle 3-vuotiaiden osuus kasvoi myös Siikajoella. Kunnassa valmisteltiin vuonna 2022 päätöstä lasten kotihoidon tuen kuntalisän käyttöön ottamisesta vuoden 2023 alusta.

2.3.2 Nuorisotyö

Nuorisotyötä varten Siikajoen kunnalla on nuorille tarkoitettu Nuortentalo Ruori, joka sijaitsee Ruukissa koulukeskuksen vieressä. Ruorilla on työ- ja toimintatilat nuorisotyöntekijälle, etsivälle nuorisotyöntekijälle sekä nuorten työvalmentajalle. Näiden lisäksi tiloissa on myös kunnan liikuntasihteerin sekä Siikajoen 4H-yhdistyksen toimistot. Saman katon alla työskentely helpottaa nuorisotyöntekijöiden keskinäistä yhteistyötä ja yhteisten toimintojen järjestämistä.

Keväällä 2022 Siikajoella oli palkattuna yksi kokoaikainen nuoriso-ohjaaja, joka järjesti nuorille perinteisiä varkkari- ja nuokkari-iltoja. Nuorisotyötä tehtiin aktiivisesti Siikajoen alueen peruskouluilla yhteistyössä koulujen ja seurakunnan nuorisotyöntekijän kanssa. Nuoriso-ohjaaja kävi pitämässä satunnaisia oppitunteja 5.-9.-luokkalaisten yhdessä seurakunnan nuorisotyöntekijän ja etsivän nuorisotyöntekijän kanssa. Nuorisotyötä jalkautettiin Paavolan nuorisoseuralle kerran kuukaudessa ja Siikajoenkylälle noin joka toinen viikko. Hiihtolomalla nuoriso-ohjaaja järjesti perinteiset ja suositut, maksuttomat alakouluisten lastenleiripäivät. Yhteistyötä nuoriso-ohjaaja teki myös seutukunnallisesti ja oli osa ankkuritiimiä, johon kuului mm. poliisi. Nuoriso-ohjaaja oli nuorisovaltuuston (NuVa) ohjaaja ja järjesti yhdessä NuVa:n kanssa erilaista nuorille suunnattua toimintaa ja tapahtumia.

Pitkäaikainen nuorisotyöntekijä siirtyi kesäkuun alussa muihin työtehtäviin, jonka vuoksi oli tarve rekrytoida uusi nuoriso-ohjaaja. Hän pyritti kesän ajan nuokkari-iltoja ja oli mukana ohjaamassa kesäkerhoja. Syyskaudella siirryttäessä kunnassa oli jälleen nuoriso-ohjaajan vaje. Loppuvuodesta resurssivaje saatiin korjattua rekrytoinnilla. Nuorisopalveluita ostettiin myös tilapäisesti Siikajoen 4H-yhdistykseltä, jonka lisäksi palkattiin osa-aikainen työntekijä nuorisotyöhön.

Siikajoella järjestettiin 1.-6.-luokkalaisten kesäkerhotoimintaa koulujen päättymisen jälkeen. Kerhotoimintaa kesti kolmen viikon ajan kaikilla viidellä peruskoululla. Kerhoissa järjestettiin monipuolista ohjelmaa ja osallistujille tarjottiin lämmin ruoka. Kesäkerhoihin osallistui hieman yli 100 lasta.

2.3.3 Nuorten työvalmennus

Siikajoella järjestettiin nuorten työvalmennusta, johon oli mahdollisuus osallistua niiden alle 29-vuotiaiden nuorten, jotka olivat työttömiä tai muuten vaikeassa työmarkkina-asemassa. Vuoden 2022 aikana Siikajoen nuorten työvalmennuksessa oli 12 nuorta. Asiakkaita nuorten työvalmennukseen ohjasivat etsivä nuorisotyöntekijä, sosiaalityöntekijä sekä kuntakokeilun työntekijä, joiden kesken tehtiin tiivistä yhteistyötä.

2.3.4 Etsivä nuorisotyö

Etsivä nuorisotyö järjesti yhdessä nuorten työvalmennuksen kanssa erilaista avointa toimintaa päivä- ja ilta-aikaan 15-29 -vuotiaille siikajokisille nuorille. Toimintaa olivat mm. erilaiset ulkoilu- ja retkipäivät, ruoanlaitto, eiteemaiset työpajat mm. hemmottelu-, taidetyö- ja mun budjetti-työpajat. Toimintaan kuuluivat myös työpaikka- ja kouluvierailut. Nuorten kanssa tehtiin myös kaksi yön yli kestävästä retkeä, joista toinen Ranualla ja toinen Lumijoen Varjakkaan. Nuortentalo Ruorilla järjestettiin avoimia ovia 15-29 -vuotiaille 1-2 kertaa kuukaudessa.

Siikajoella etsivä nuorisotyöntekijä on lisäksi tuottanut erilaisiin teemoihin liittyvää sisältöä tietonurkkaan yläkoululaisille ja lukiolaisille sekä toisen asteen oppilaitokselle. Tietonurkassa teemoina olivat mm. mielen hyvinvointi, päihteet ja riippuvuudet, seksuaalisuus ja seurustelu, kesätyöt sekä taloustaidot ja rahankäyttö. Etsivä nuorisotyöntekijä piti JOPO-luokkalaisten, yhdeksäsluokkalaisten ja lukiolaisille mm. itsetuntemukseen, unelmiin ja voimavaroihin liittyviä harjoituksia kouluilla sekä järjesti lukiolaisten välituntirentoutuksia koeviikoilla. Etsivä nuorisotyöntekijä oli mukana myös järjestämässä syksyllä ryhmätyksiä ja keväällä koulun päättäjäistapahtumia Siikajoella. Nuorille järjestettiin pienryhmätoimintaa, joista esimerkkinä Mää ite - mun elämä -ryhmä.

2.3.5 Siikajoen harrastamisen malli, SiMa-hanke

Siikajoella alkoi syksyllä 2022 Siikajoen harrastamisen malli, SiMa-hanke, jonka avulla pyrittiin ennen kaikkea järjestämään mahdollisuuksia

harrastaa, mutta myös tavoittamaan niitä lapsia ja nuoria harrastamisen pariin, joilla ei ole vielä lainkaan harrastusta. SiMa-hanke kuuluu valtakunnalliseen Harrastamisen Suomen malliin, josta nimi Siikajoelle on johdettu. SiMa-harrastustoimintaa tarjottiin kunnan jokaisella peruskoululla 1.-9.-luokkalaisille oppilaille. Toiminta oli osallistujille maksutonta. Kauden aikana harrastamassa kävi noin 220 oppilasta. Palautteen perusteella SiMa-hankkeen toiminta oli monelle lapselle mielekästä.

2.4 Työkäiset

Siikajoen työttömyysaste vuoden 2022 aikana oli korkeimmillaan 9,3 % (12,1%/ 2021), jolloin työttömänä oli 190 henkilöä. Alhaisimmillaan työttömyysaste oli 7,2 % (8,3%/2021), jolloin työttömänä oli 145 henkilöä. Työttömyysasteen muutosprosentit olivat kuukausitasolla -10% ja -35% välillä. Pitkäaikaistyöttömien määrä laski vuoden aikana huomasti, sillä vuoden 2022 lopulla heitä oli enää 38 henkilöä (58 henkilöä 31.12.2021).

Siikajoen kunta on mukana 2021 alkaneessa työllisyyskuntakokeilussa. Kuntakokeilun myötä Siikajoelle on saatu oma TE-asiiantuntija, joka hoitaa pelkästään siikajokisia asiakkaita.

Asiakkaat ovat olleet tyytyväisiä lähipalveluihin. Lähipalvelut ovat vaikuttava keino asiakkaiden työllistymisen edistämiseksi ja kasvokkain tapaamisissa nousee asiakkaiden työllistymisen esteet ja mahdollisuudet paremmin esille kuin puhelinasioinnissa tai etätapaamisissa. Siikajoen TE-asiiantuntija on tehnyt työllistymis- ja aktivointisuunnitelmia asiakkaille tiiviissä yhteistyössä sosiaaliohjaajan, etsivän nuorisotyöntekijän, nuorten työvalmentajan ja työllisyyskoordinaattorin kanssa. Toukokuussa 2022 astui voimaan pohjoismainen työvoimapalvelumalli, jonka mukaan asiakkaita alettiin tukemaan tehostetusti heti työnhaun alussa. Täydentäviä työnhakukeskusteluja järjestettiin palvelumallin mukaisesti.

Siikajoen työllisyyspalvelut järjestivät yhteistyössä työpajan, nuorten työvalmennuksen ja etsivän nuorisotyöntekijän kanssa mm. Mun kammari-toimintaa, jossa on ollut vierailijoita kertomassa erilaisista palveluista teamsin välityksellä.

2.5 Ikääntyneet

Uuden tehostetun palveluasumisen yksikön rakentaminen etenee ja Mäkelänrinteelle saadaan nykyaikaiset ja toimivat tilat tuettuun palveluasumiseen ikääntyneille.

Siikajoen kunnassa on toiminut Hyvän mielen työntekijä, jonka asiakaskuntaa ovat kaikki kunnan yli 70-vuotiaat. Hyvän mielen työntekijä tarjoaa apuaan asioiden hoitamiseen yhdessä asiakkaan kanssa, kuten kaupassa tai apteekissa avustamiseen ja aitoihin kohtaamiin esimerkiksi kahvittelemalla tai ulkoilun merkeissä. Hyvän mielen työntekijä on myös mm. vaihtanut palovaroittimen paristoja, varannut lääkäriaikoja, opastanut digilaitteiden kanssa ja tarvittaessa ollut yhteydessä omaisiin esiin tulleista huolista tai asiakkaan kunnosta. Siivous- tai ruoanlaitto ei ole kuulunut hyvän mielen työntekijän tehtäviin. Yksinäisyys, masennus ja taloushuolet ovat monen ikäihmisen haasteina, jota hyvän mielen työntekijä on omalla työpanoksellaan ollut helpottamassa.

Kunnan liikuntatoimi tukee Vesipekan ja Zimmarin senioripassin ja -kortin hankinnassa ikäihmisiä 50% osuudella. Siikajoen kunta tarjoaa ilmaisen kuntosalin käytön ikäihmisille. Revonlahden, Paavolan ja Ruukin kuntosaleissa kokoontuivat vuonna 2022 senioriryhmä Tavalliset talleajat, joiden aktiiviset ja koulutuksen käyneet vertaisveturit liikuttivat ikäihmisiä kuntosaleilla kaksi kertaa viikossa. Kuntosaliryhmien lisäksi kunnassa toimi myös kolme ikäihmisten bocciaryhmää sekä vesitalaajien ryhmä, johon kenen tahansa siikajokisen oli mahdollista osallistua ja jolle kunta tarjosi ilmaiseen vesijumpan Raahen Vesipekassa.

Siikajoki-opiston kurssitoimintaan voi osallistua ilmaiseksi sotaveteraanit ja 90-vuotta täyttäneet. Eläkeläisille voidaan myöntää Siikajoki-opiston toimintaan osallistumiseksi opintoseteliavustus, jolla pystyy korvaamaan täysin rahallisen kurssimaksun yhteen varttuneille tarkoitettuun ryhmäliikuntakurssiin koko lukuvuoden ajaksi. Siikajoki-opistolla oli vuonna 2022 tarjolla useita varttuneille suunnattuja liikuntaryhmiä eri kylillä.

Siikajoen vanhus- ja vammaisneuvosto oli hyvin aktiivinen kunnassa olevien tilojen esteettömyyden toteutumiseksi.

3 Ehkäisevä päihde- ja mielenterveystyö

Siikajoen kunnanhallituksen (KHALL §516 13.12.2021) päätöksen mukaisesti Siikajoen kunnassa ehkäisevästä päihdetyöstä vastaava toimielin on kunnanhallitus ja ehkäisevää päihdetyötä toimeenpaneva monialainen työryhmä on hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työryhmä (HYTE).

Ehkäisevää päihdetyötä kunnassa toteuttivat lasten ja nuorten osalta nuorisohjaaja yhteistyössä peruskoulujen ja etsivän nuorisotyöntekijän sekä seurakunnan nuorisotekijän kanssa. Nuorten työvalmentaja teki ehkäisevää päihdetyötä nuorten työpajan asiakkaiden kanssa ja otti puheeksi myös rahapelaamisen muiden asioiden rinnalle. Peruskouluilla järjestettiin vuonna 2022 ehkäisevän päihdetyön oppitunteja, joissa oli mukana myös vierailija Ehkäisevä Päihdetyö EHYT ry:stä. Havaittavissa oli ikäluokkien välisiä eroja päihteisiin suhtautumisessa ja niiden käytössä. Havaittavissa oli myös koulukohtaisia eroja.

Nuorisotyöntekijät tekivät tiivistä yhteistyötä ehkäisevän päihdetyön osalta koulujen kanssa. Ehkäisevän päihdetyön viikolla peruskoulujen koulunuokkareilla järjestettiin teematemppauksia, ja EhkäPä-työtä sisällytettiin myös varsinaisiin nuokkari-iltoihin ja sitä saatettiin ottaa esille tarpeen mukaan vuoden kuluessa, mikäli huoli asiasta nuorten kanssa heräsi. Myös ankkuripoliisiin otettiin tarvittaessa yhteys päihdeiden käyttöön liittyen.

Mielenterveyttä otettiin nuorten ja varhaisnuorten kanssa esille nuokkareiden ja varhaisnuorten yhteydessä. Heidän osaltaan on pyrittiin löytämään niitä mielekkäitä asioita, jotka toimisivat yksilöllisinä voimavaroina ja auttaisivat jaksamaan opiskeluiden keskellä. Samanlaisia toimintatapoja käytettiin myös nuorten työvalmennuksessa.

Nuortentalo Ruorilla on paljon erilaisia materiaalia päihteistä, rahapelaamisesta sekä mielenterveydestä ja niitä saa ottaa mukaan. Seinillä on lisäksi myös erilaisia kampanjajulisteita. Nuorisohjaajat järjestivät yhdessä lapsille ja nuorille toimintaa, jolla voitiin vaikuttaa positiivisesti omaan mielenterveyteen. Nuorisohjaajat jakoivat sosiaalisen median kanavillaan ajankohtaista tietoa esim. mielenterveysviikkoon tai ehkäisevän

päihdetyön viikkoon liittyen ja herättelivät keskustelua asioista päivitystensä avulla.

Mielenterveystyötä Siikajoella teki Raahen Psykye ry, joka järjesti ryhmätoimintaa Ruukissa. Psykykeen toiminta on päihteetöntä ja ovet ovat kaikille avoimet.

4 Indikaattorien ja muun tiedon osoittama hyvinvointi

Seuraavissa kuvioissa on esitetty Siikajoen asukkaiden hyvinvointiin ja hyvinvoinnin taustalla oleviin tekijöihin liittyviä indikaattoritietoja. Ne on tuotettu sähköisen hyvinvointikertomuksen (www.hyvinvointikertomus.fi) avulla. Se poimii uusimmat saatavilla olevat tiedot valtakunnallisista tietokannoista.

Taulukoissa ensimmäisessä sarakkeessa oleva muutos-ympyrä ilmaisee indikaattorin arvon muutosta prosentteina viiden vuoden takaiseen verrattuna. Luvun ympärillä olevan ympyrän paksuus ilmaisee muutoksen voimakkuutta: mitä paksumpi ympyrän kehä on, sitä suurempi on muutos. Toisessa sarakkeessa oleva suunta-kuvaaja havainnollistaa viimeisimpiä saatavilla olevia indikaattoriarvoja ja niiden kehitystä Siikajoen kunnassa keskimäärin. Mikäli muutoksen kohdalla on musta nuoli, on muutos alle 5% ja suuntakuvaaja on harmaa, riippumatta indikaattorin arvotuksesta. Nuolen yläpuolelta on katsottavissa kunkin indikaattorin prosentuaalinen muutos.

Kuvaajien (ympyrät ja viivakaaviot) väri ilmaisee, onko muutos arvioitu myönteiseksi vai kielteiseksi. Vihreä kuvaa myönteistä muutosta ja punainen kielteistä. Harmaa kuvaaja ilmaisee, ettei voida sanoa, onko muutos myönteinen vai kielteinen. Kolmannessa ja neljännessä sarakkeessa näkyvät vertailuun valitut kunnat ja alueet. Luvut ilmaisevat indikaattorin arvoja Raahen seutukuntaan verrattuna. Vihreä palkki ilmaisee, että vertailukunnan tilanne on parempi ja punainen palkki ilmaisee, että vertailukunnan tilanne on huonompi kuin Raahen seutukunnassa keskimäärin. Keltainen palkki tarkoittaa, että vertailukunnassa ei ole parempi eikä huonompi tilanne kuin Raahen seutukunnassa keskimäärin. Harmaa palkki kertoo, että indikaattorin arvoa ei voi määrittellä myönteiseksi eikä kielteiseksi asiaksi.

Vertailuorganisaatioiden vertailupalkkien suunta määräytyy sen perusteella, onko niiden indikaattoriarvo pienempi vai suurempi kuin omissa organisaatioissa. Jos arvo on pienempi, suunta on vasemmalle, jos suurempi, suunta on oikealle. Vertailuorganisaation vertailupalkin pituus määräytyy indikaattoriarvojen eron suuruuden mukaan. Palkki piirretään täysimittaisena sille vertailuorganisaatiolle, jonka ero omaan organisaatioon on kaikkein suurin. Muiden vertailuorganisaatioiden palkkien pituudet suhteutetaan tälle välille lukuarvonsa mukaisesti. Mikäli oman organisaation ja vertailuorganisaation indikaattoriarvojen ero on yli kymmenkertainen, palkkia ei piirretä, mutta indikaattoriarvo vertailuorganisaation kohdalla kuitenkin näytetään.

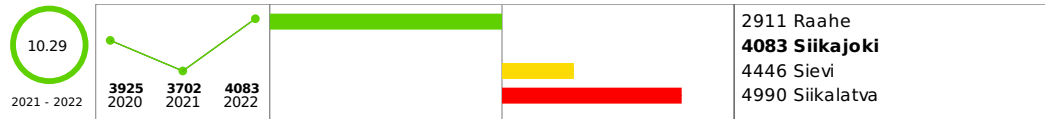
Vertailupalkkien värit kertovat oman organisaation tilanteesta suhteessa vertailuorganisaatioihin seuraavasti:

- Vihreä palkki = oman organisaation tilanne on vähintään 10 prosenttia parempi kuin kyseisessä vertailuorganisaatioissa
- Punainen palkki = oman organisaation tilanne on vähintään 10 prosenttia huonompi kuin kyseisessä vertailuorganisaatioissa
- Keltainen palkki = oman organisaation ero kyseiseen vertailuorganisaatioon on alle 10 prosenttia
- Harmaa palkki = (indikaattoria ei ole arvotettu; indikaattorin saamaa arvoa ei ole määritelty myönteiseksi eikä kielteiseksi asiaksi)
- Ei palkkia = oman organisaation ja kyseisen vertailuorganisaation indikaattoriarvojen ero on yli kymmenkertainen

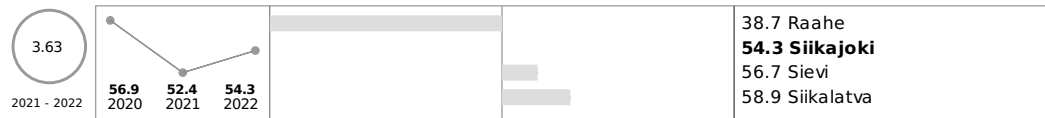
Talous

Tulot

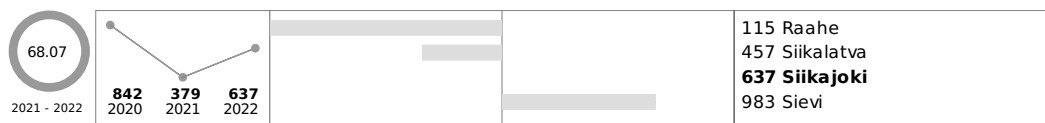
Valtionosuudet yhteensä euroa / asukas

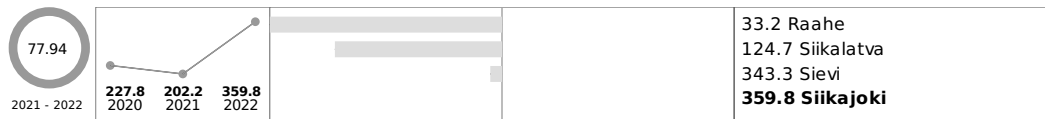
Valtionosuudet, % nettokustannuksista

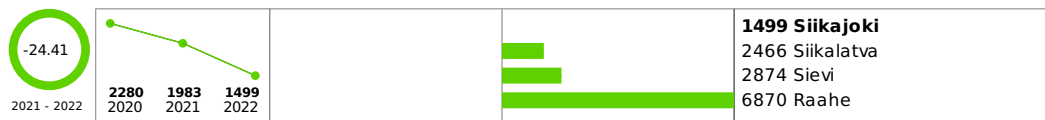
Vuosikate, euroa / asukas

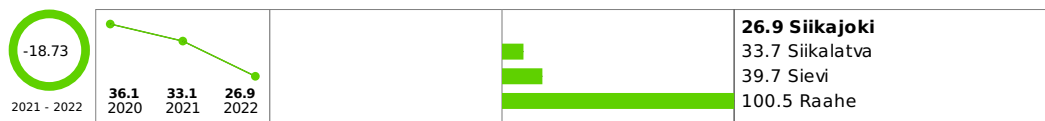
Vuosikate, % poistoista

Lainakanta 31.12., euroa / asukas

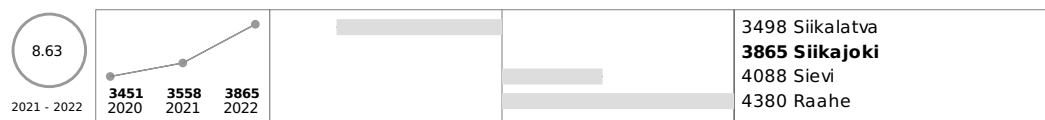

Suhteellinen velkaantuneisuus, %

Indikaattori ilmaisee, kuinka paljon kunnan käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun.

Verotulot, euroa / asukas

Indikaattori ilmaisee kunnan verotulot asukasta kohti euroina (absoluuttinen luku tuhansina euroina). Kunnan tulovero kirjataan tilinpäätöksessä verohallinnon tilitysten suoritusajankohdan mukaan ao. tilikauden verotuloksi.

HYTE-kerroin

Kokee terveydentilansa keskinertaiseksi tai huonoksi, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Kokee terveydentilansa keskinertaiseksi tai huonoksi, skaalattu HYTE-indikaattori

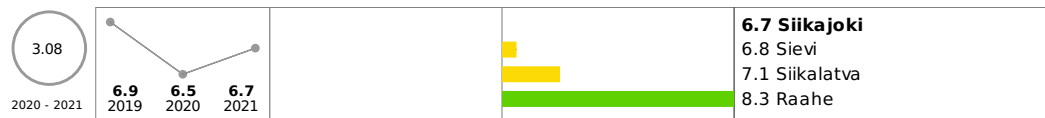
Ylipaino, % 8. ja 9. luokan oppilaista

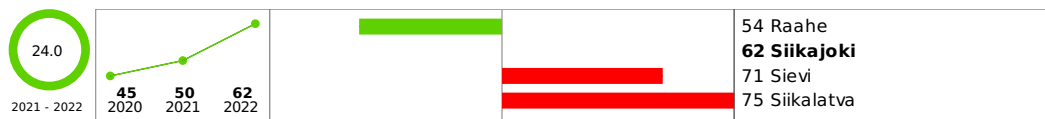
Ylipaino, skaalattu HYTE-indikaattori

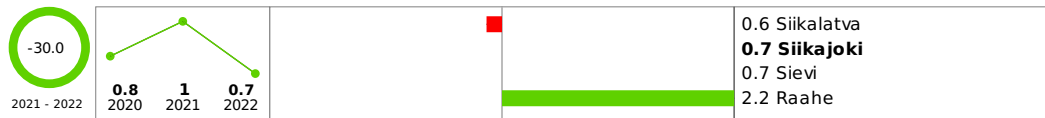
Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17 - 24-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17 - 24-vuotiaat, skaalattu HYTE-indikaattori

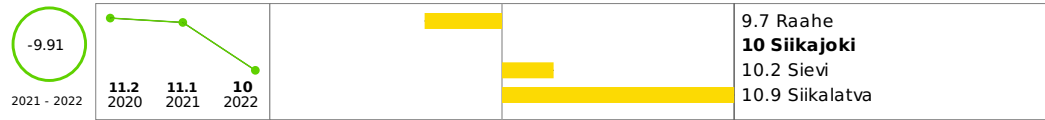
Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25 - 64-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25 - 64-vuotiaat, skaalattu HYTE-indikaattori

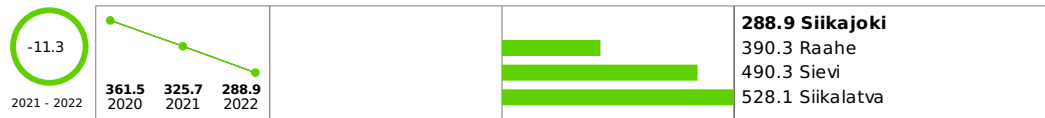
Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25 - 64-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25 - 64-vuotiaat, skaalattu HYTE-indikaattori

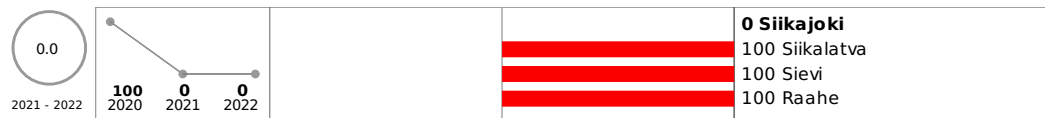
Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajaksot 65 vuotta täyttäneillä / 10 000 vastaavan ikäistä

Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajaksot 65 vuotta täyttäneillä, skaalattu HYTE-indikaattori

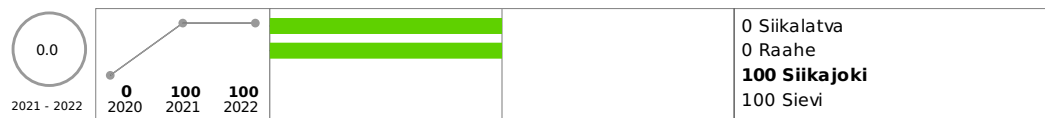
Valtuustolle raportoidaan vuosittain väestön elintavoista ja niissä tapahtuneista muutoksista

Kunnan talousarviossa ja taloussuunnitelmassa määritellään talousarviovuodelle mittarit, joilla seurataan väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteiden toteutumista

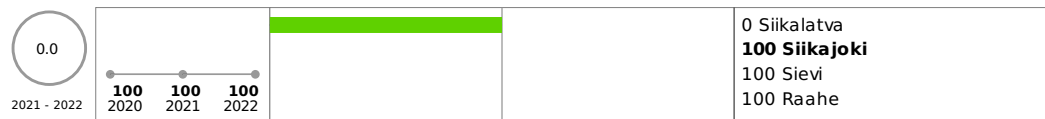
Kunnan tarkastuslautakunnan arviointikertomuksessa arvioidaan valtuustokausittain kunnan hyvinvointi- ja terveystavoitteiden toteutuminen

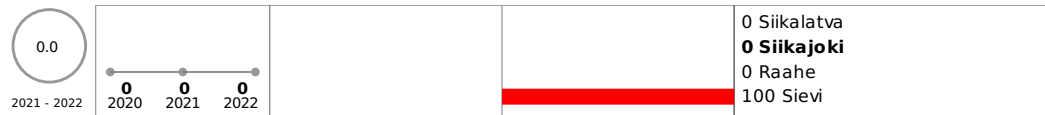
Kunnassa toimii erikseen nimetty asiantuntija, suunnittelija tai vastaava, joka koordinoi hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyötä

Kunnan palveluluiden suunnittelussa ja kehittämisessä hyödynnetään asukasraateja ja foorumeja

Lasten ja nuorten liikunta-aktiivisuutta raportoidaan vuosittain kunnan hyvinvointikertomuksessa tai vastaavassa kertomuksessa

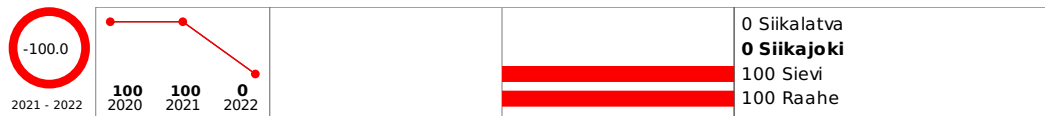
Kunta kutsuu säännöllisesti koolle liikuntaseurojen ja yhdistysten yhteiskokouksen

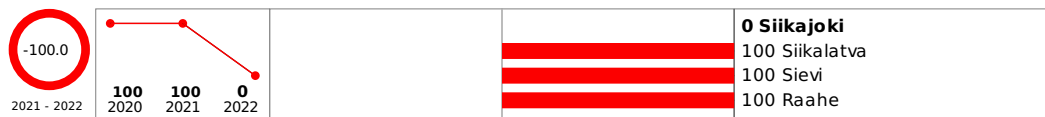
Kunnassa järjestetään kohdennettuja liikumisryhmiä liikuntaseuratoiminnan ulkopuolella oleville lapsille ja nuorille

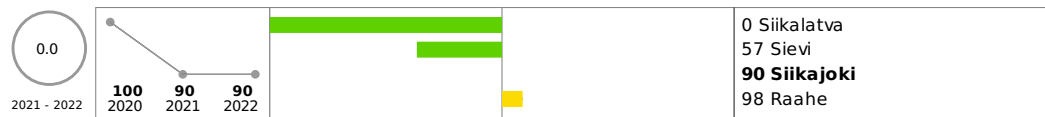
Liikunnan edistämisestä vastaavat viranhaltijat osallistuvat toimielinten vaikutusten ennakoarviointiin

Kunnassa toimii liikunnan edistämistä käsittelevä poikkihallinnollinen työryhmä

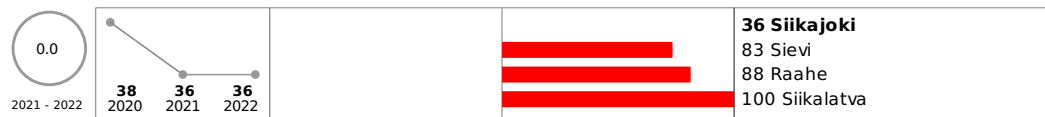

Kouluympäristön terveellisuuden ja turvallisuuden sekä koulu yhteisön hyvinvoinnin edistämisen tarkastus

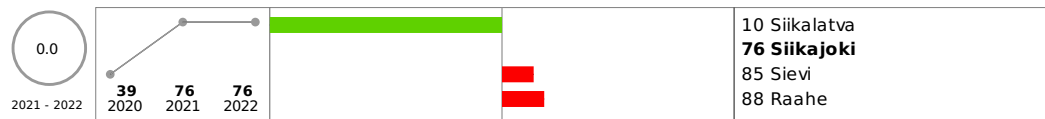

Indikaattori ilmaisee pistemäärän, joka on oppilasmäärällä painotettu prosenttiosuus kunnan kouluista, joissa tarkastus on tehty kolmen vuoden sisällä. Kunnan tulee tarkastaa koulu ympäristön terveellisuuden ja turvallisuuden sekä koulu yhteisön hyvinvoinnin kolmen vuoden välein. Tarkastus todennetaan tarkastusraportilla.

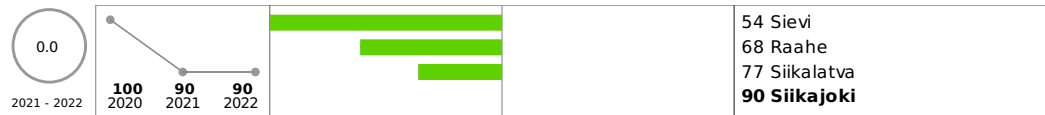
Oppilaiden poissaolojen kokonaismäärää seurataan koko koulussa

Koulussa on pitkät liikuntavälitunnit

Koulussa noudatetaan Valtion ravitsemusneuvottelukunnan kouluruokailusuositusta koululounaan ja välipalojen järjestämisessä

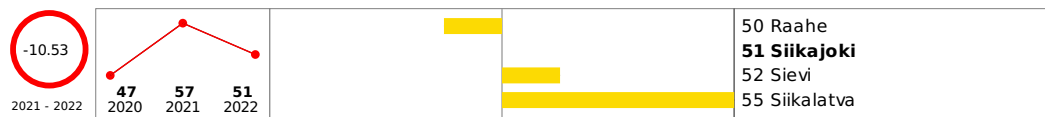
Kunta madaltaa kulttuuriin osallistumisen kynnystä - TEA, pistemäärä

Indikaattori ilmaisee, onko kunnalla jokin pysyvä käytäntö, jolla kunta järjestää tai tukee taloudellisesti kunnassa järjestettävää kulttuuriluotsi- tai kulttuurikaveritoimintaa tai muuta vastaavaa vapaaehtoistoimintaa.

0 pistettä: Ei / ei tietoa. 100 pistettä: Kyllä

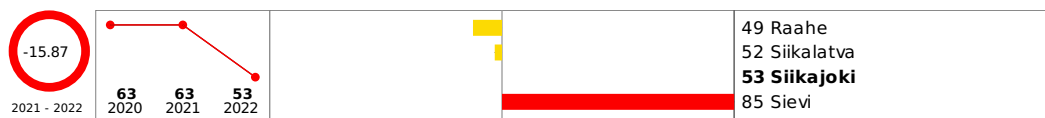
Tulosindikaattoreiden keskiarvo (HYTE-kerroin)

Tämä on tulosindikaattoreiden keskiarvo, joita on yhteensä 6 kpl. Tulosindikaattorit mittaavat muutosta väestön hyvinvoinnissa ja terveydessä.

Tulosindikaattoreista lasketaan kahden viimeisimmän vuoden tai mittausajankohdan erotus kuvaamaan tapahtunutta muutosta. Jos jonkin indikaattorin arvo on jo tavoitetilanteessa, saa kunta sen osalta maksimipisteet.

Prosessi-indikaattoreiden keskiarvo (HYTE-kerroin)

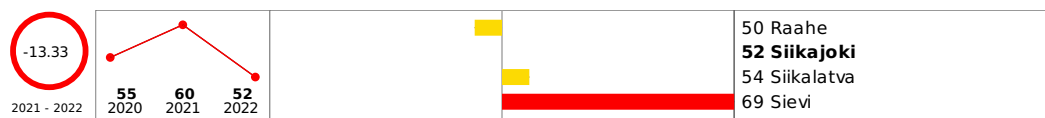

Indikaattori ilmaisee prosessi-indikaattoreiden keskiarvo asteikolla 0 - 100.

Prosessi-indikaattoreilla mitataan kunnan toimintaa väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi. Indikaattori kuvaa muutosta aiempaan ja keskiarvo muodostuu aihealueittain seuraavista indikaattoreista;

- Liikunta 5kpl
- Kuntajohto 5kpl
- Peruskoulut 4kpl
- Kulttuuri 1kpl

HYTE-kerroin, 0 - 100

HYTE-kerroin euroa / asukas

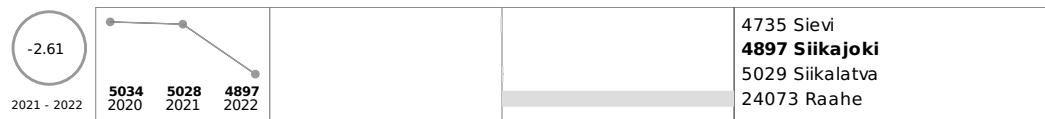
HYTE-kerroin, 1 000 euroa

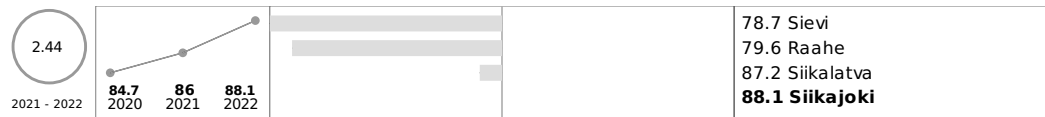
Elinvoima

Väestö

Väestö 31.12.

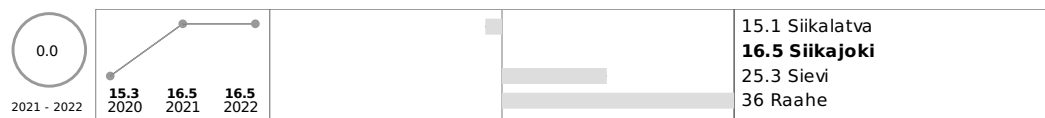

Huoltosuhte, demografinen

Demografinen (tai väestöllinen) huoltosuhte ilmaisee, kuinka monta alle 15-vuotiasta ja 65-vuotta täyttänyttä on sataa 15 - 64-vuotiasta (työikäistä) kohti. Mitä enemmän on lapsia ja/tai eläkeikäisiä, sitä korkeampi huoltosuhteen arvo on.

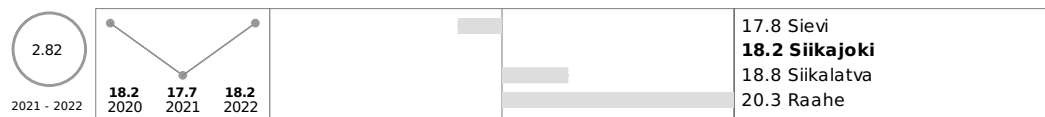
Muu kuin suomi, ruotsi tai saame äidinkielenä / 1 000 asukasta

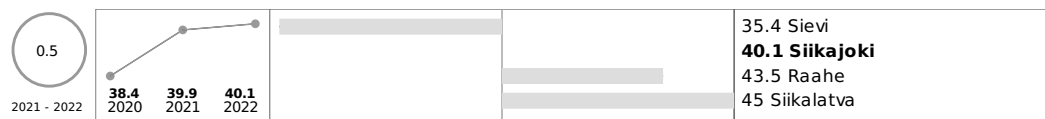
Lapsiperheet, % perheistä

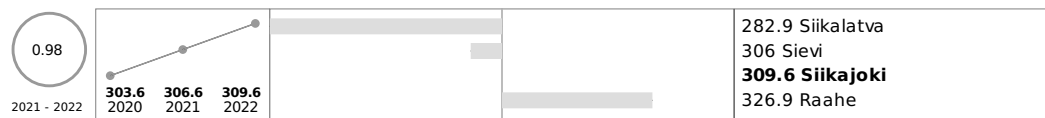
Yhden vanhemman perheet, % lapsiperheistä

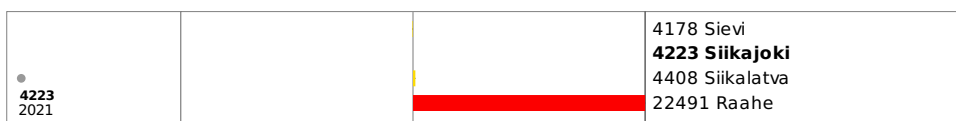
Yhden hengen asutokunnat, % asutokunnista

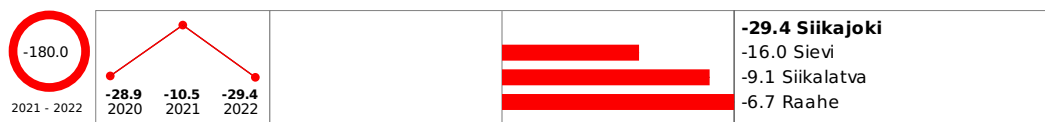
Koulutustasomittain

Väestöennuste 2030 (laskettu 2021)

Kuntien välinen nettomuutto / 1 000 asukasta

Indikaattori ilmaisee kuntien välisen nettomuuton tuhatta asukasta kohti. Väestötietona käytetään keskiikäkilukua. Nettomuutto saadaan vähentämällä alueelle muuttaneista (tulomuuttajat) alueelta pois muuttaneet (lähtömuuttajat). Näin nettomuutto on positiivinen, jos alueelle on muuttanut enemmän kuin alueelta on muuttanut pois. Kuntien välinen muutto muutettu vastaamaan tuoreimman tiedon aluejakoja koko aikasarjassa eli yhdistyneiden kuntien väliset muutot on poistettu.

Väestösuhteutus on tehty THL:ssä käyttäen Tilastokeskuksen Väestötilaston tietoja.

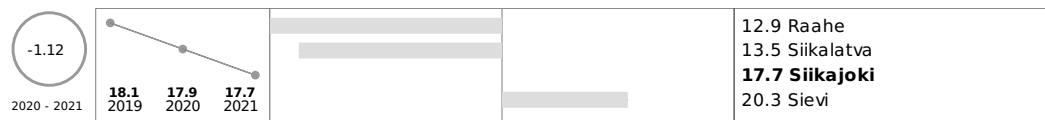
Elinvoima

Kunnan yleinen pienituloisuusaste

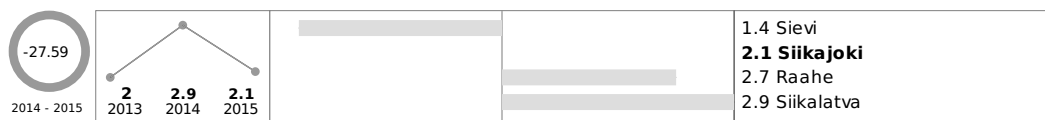
Indikaattori ilmaisee pienituloisiin kotitalouksiin kuuluvien henkilöiden osuuden prosentteina kaikista alueella asuvista henkilöistä. Pienituloisuuden rajana käytetään 60 % suomalaisten kotitalouksien käytettävissä olevan ekvivalentin rahatulon (uudistetulla OECD-skaalalla laskien) mediaanista kunakin vuonna.

Lasten pienituloisuusaste

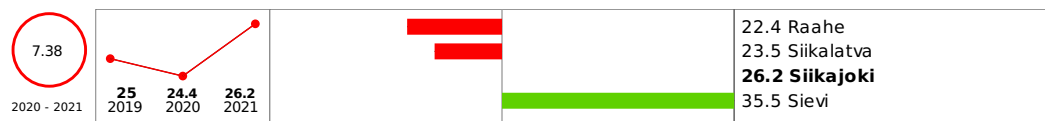

Indikaattori ilmaisee pienituloisiin kotitalouksiin kuuluvien alle 18-vuotiaitten henkilöiden osuuden prosentteina kaikista alueella asuvista alle 18-vuotiaista henkilöistä. Pienituloisuuden rajana käytetään 60 % suomalaisten kotitalouksien käytettävissä olevan ekvivalentin rahatulon (uudistetulla OECD-skaalalla laskien) mediaanista kunakin vuonna.

Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 18 - 24-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

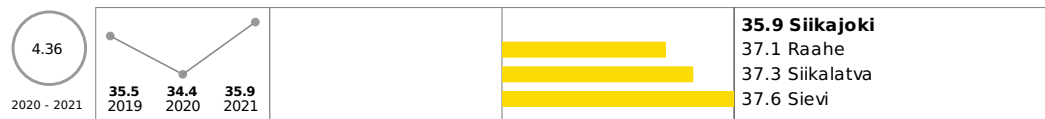

Gini-kerroin, käytettävissä olevat tulot

Indikaattori ilmaisee tarkasteltavan alueen asuntokuntien käytettävissä olevien rahatulojen jakautumista. Gini-kertoimen laskennassa asuntokunnan käytettävissä oleva rahatulo jaetaan asuntokunnan kulutusyksikköluvulla. Kulutusyksikköluvu huomioi sen, että asuntokunnat ovat kooltaan ja rakenteeltaan erikokoisia.

Työlliset, % väestöstä

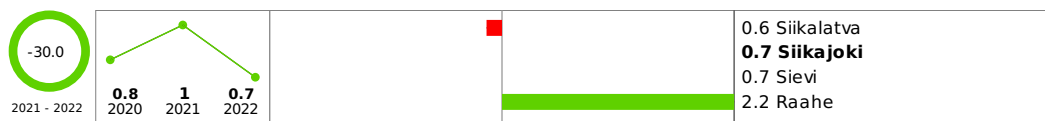
Indikaattori ilmaisee työllisten osuuden prosentteina väestöstä.

Työllisiksi luetaan 15-74 -vuotiaat henkilöt, jotka laskentaviikolla 25.-31.12. tekivät yhtenäkin päivänä ansiotyötä tai olivat tilapäisesti työstä poissa. Tieto työllisyydestä perustuu työeläke- ja veroviranomaisten tietoihin. Vuoden viimeisenä työpäivänä työttömänä työministeriön työnhakijarekisterin mukaan olleet on kuitenkin riippumatta muusta toiminnasta ko. viikolla määriteltä työttömiksi. Tätä työllisten määrää kutsutaan myös työlliseksi työvoimaksi.

Väestösuhteutus on tehty THL:ssä käyttäen Tilastokeskuksen Väestötilaston tietoja.

Työttömien työnhakijoiden määrä on vähentynyt ja kunnan työmarkkinatuen osuus laskenut viime vuodesta. Asiakkaita on tavattu kuntakokeilussa uuden asiakaspalvelumallin mukaisesti, jolloin asiakkaiden palveluntarvetta ja jatkopolkuja on pystytty kartoittamaan intensiivisesti ja asiakkaita saatu uudenlaisten palveluiden piiriin sekä avoimille työmarkkinoille.

Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25 - 64-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

Indikaattori ilmaisee toimeentulotukea saaneissa kotitalouksissa asuvien 25 - 64-vuotiaiden (viitehenkilö ja puoliso) pitkäaikaisasiakkaiden osuuden prosentteina vastaavan ikäisestä väestöstä kalenterivuoden aikana. Väestötietona käytetään vuoden viimeisen päivän tietoa.

Vuodesta 1991 lähtien tiedonkeruussa on kysytty viitehenkilön lisäksi myös puolison henkilötunnusta eli sukupuolittaiset tiedot saadaan vuodesta 1991 alkaen. Viitehenkilöllä tarkoitetaan henkilöä, joka pääasiallisesti vastaa kotitalouden toimeentulosta ja/tai on henkilö, jonka nimiin toimeentulotuen maksu kirjataan. Puoliso on viitehenkilön kanssa avioliitossa, avioliitossa tai rekisteröidyssä parisuhteessa samassa kotitaloudessa asuva henkilö.

Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet: vuoden aikana vähintään 10 kuukautena toimeentulotukea saaneet.

Tulkinta: Indikaattori kertoo, kuinka suuri osuus työiässä olevasta väestöstä on toimeentulotuen piirissä pitkäaikaisesti.

Pitkäaikaisasiakkaiden osuus väestöstä mittaa paremmin todellista köyhyyttä kuin kaikkien toimeentulotukiasiakkaiden osuus väestöstä. Pitkäaikaisesti toimeentulotukea saaneiden kohdalta korostuu myös kasautuva syrjäytymisriski, mihin liittyvät ilmiöinä niin pitkäaikaistyöttömyys kuin kotitalouden jäsenten ylisukupolvisen syrjäytymisen riski.

Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneiden 25-64-vuotiaiden määrä on laskenut huomattavasti Siikajoella edelliseen vertailuvuoteen 2021 verrattuna. Määrä on vähentynyt myös vuodesta 2020, joka näkyi vertailutaulukossa.

Hyvinvointi**Elintavat, elämänlaatu ja osallisuus**

Ei yhtään läheistä ystävää, % 8. ja 9. luokan oppilaista

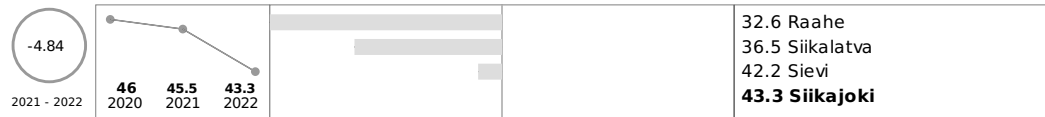

Indikaattori ilmaisee niiden peruskoulun 8. ja 9. luokkalaisten osuuden prosentteina kysymykseen vastanneista ko. ikäluokassa, jolla ei ole yhtään läheistä ystävää, jonka kanssa voi keskustella luottamuksellisesti omista asioista.

Kokee terveydentilansa keskimertaiseksi tai huonoksi, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Turvallisuus, asuminen ja ympäristö

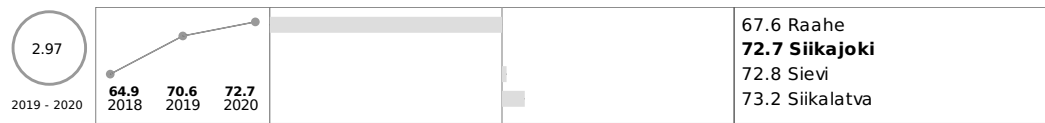
Ahtaasti asuvat lapsiasuntokunnat, % kaikista lapsiasuntokunnista

Palvelut

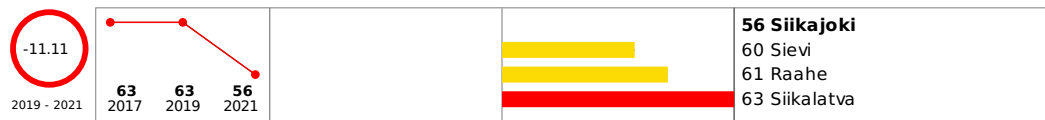
Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatukseen 31.12. osallistuneet 3 - 5-vuotiaat % vastaavan ikäisestä väestöstä, kunnan kustantamat palvelut (-2020)

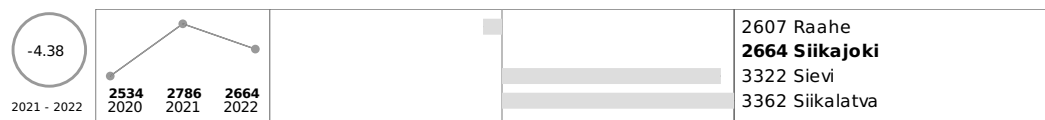
Koulu

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen peruskouluissa - TEA, pistemäärä

Sosiaali- ja terveydenhuolto

Perusterveydenhuollon lastenneuvolan käynnit yhteensä / 1 000 0 - 7-vuotiasta

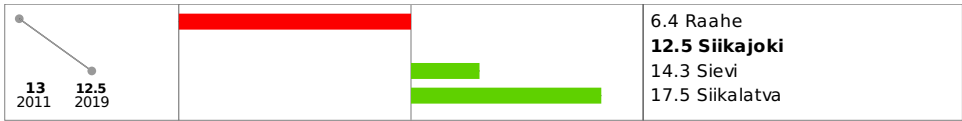

NUORET JA NUORET AIKUISET

Hyvinvointi

Elintavat, elämänlaatu ja osallisuus

Ei yhtään läheistä ystävää, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

Mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöiden vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavat 16 - 24-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

Ylipaino, % lukion 1. ja 2. vuoden opiskelijoista

Turvallisuus, asuminen ja ympäristö

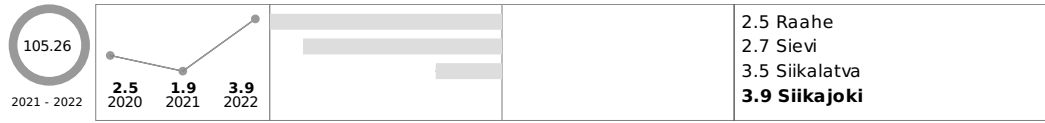
Kodin ulkopuolelle sijoitetut 18 - 24-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä (THL)

Palvelut

Sosiaali- ja terveydenhuolto

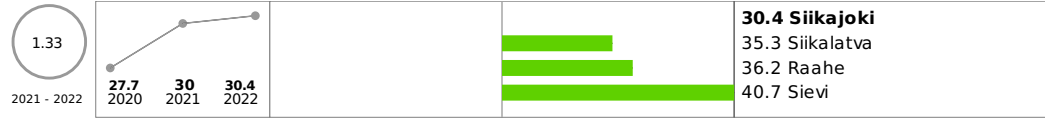
Lastensuojelun avohuollon asiakkaat, 18 - 24-vuotiaat vuoden aikana, % vastaavan ikäisestä väestöstä (THL)

Hyvinvointi

Elintavat, elämänlaatu ja osallisuus

Mielenterveysperusteisesti sairauspäivärahaa saaneet 25 - 64-vuotiaat / 1 000 vastaavan ikäistä

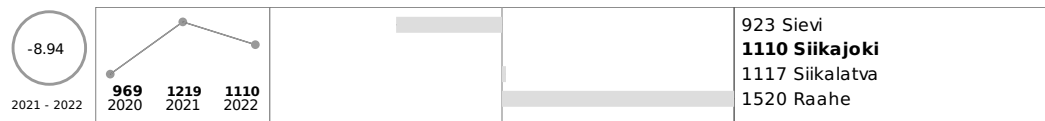
Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25 - 64-vuotiaat, % vastaavan ikäisestä väestöstä

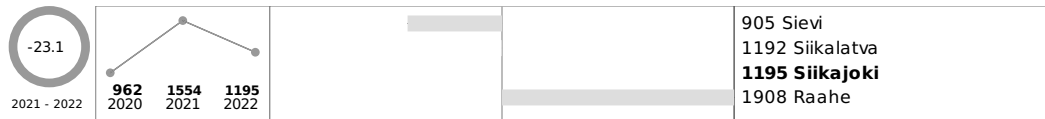
Palvelut

Sosiaali- ja terveydenhuolto

Perusterveydenhuollon avohoidon lääkärikäynnit 15 - 49-vuotiailla / 1 000 vastaavan ikäistä

Perusterveydenhuollon avohoidon lääkärikäynnit 50 - 64-vuotiailla / 1 000 vastaavan ikäistä

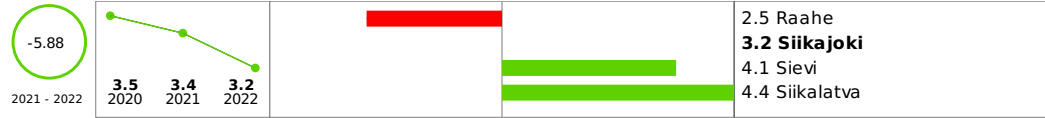

IKÄIHMISET

Hyvinvointi

Elintavat, elämänlaatu ja osallisuus

Erityiskorvattaviin lääkkeisiin psykoosin vuoksi oikeutettuja 65 vuotta täyttäneitä, % vastaavan ikäisestä väestöstä

Opiskelu, työ ja toimeentulo

Täyttä kansaneläkettä saaneet 65 vuotta täyttäneet, % vastaavan ikäisestä väestöstä

Palvelut

Sosiaali- ja terveydenhuolto

Ikääntyneiden tehostetun palveluasumisen 75 vuotta täyttäneet asiakkaat 31.12., % vastaavan ikäisestä väestöstä

Vanhainkodeissa tai pitkäaikaisessa laitoshoidossa terveyskeskuksissa olevat 75 vuotta täyttäneet 31.12., % vastaavan ikäisestä väestöstä

Pitkäaikaisessa laitoshoidossa olevat 75 vuotta täyttäneet, % vastaavan ikäisestä väestöstä

Hyvinvointi

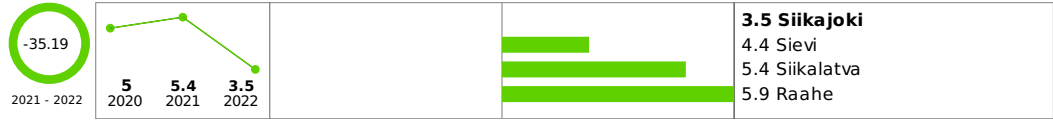
Elintavat, elämänlaatu ja osallisuus

Äänestysaktiivisuus kuntavaaleissa, %

Turvallisuus, asuminen ja ympäristö

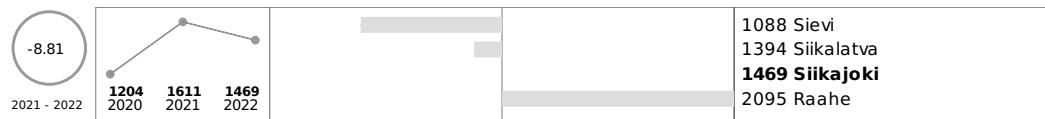
Poliisin tietoon tulleet henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset / 1 000 asukasta

Palvelut

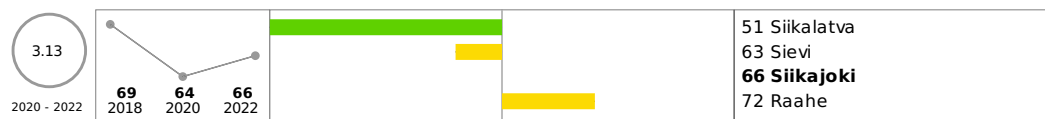
Sosiaali- ja terveydenhuolto

Perusterveydenhuollon avohoidon kaikki lääkärikäynnit / 1 000 asukasta

Vapaa-aika

Liikunnan edistäminen kunnissa - TEA, pistemäärä

5 Hyvinvointisuunnitelman painopisteiden, tavoitteiden ja toimenpiteiden arviointi

Seutukunnallinen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen johtoryhmän määrittelemät painopisteet [seutukunnallisessa hyvinvointisuunnitelmassa](#) vuosille 2021-2025 olivat

- 1) lapset, nuoret ja perheet
- 2) työikäiset
- 3) ikäihmiset
- 4) osallisuus ja viestintä (koskee kaikkia ikäryhmiä) ja
- 5) kuntalaisten yleisen turvallisuuden edistäminen

Valitut indikaattorit ovat olleet pohjana hyvinvointisuunnitelman painopisteiden, tavoitteiden ja toimenpiteiden arviointiin. Näiden osalta toteutumista arvioidaan seuraavien taulukoiden avulla.

5.1 Lapset, nuoret ja perheet

Tavoite	Toimenpiteet ja vastuutaho	Resurssit	Arviointimittarit	Arviointi/ Toteutuminen
Vanhemmuuden tuki	Oikea-aikainen tuen tarpeen tunnistaminen	Kuntien ja hyvinvointikuntayhtymän henkilöstö	Lapset puheeksi (=LP) -keskustelujen ja -neuvonpitojen määrä	Lapset puheeksi keskusteluja ja neuvonpitoja ei ole kouluissa ollut. Oppilashuollon asiantuntijaryhmän palavereja kylläkin. LP-keskusteluja tarjotaan huoltajalle asiantuntijaryhmän kokoontuessa. Varhaiskasvatuksessa 18 LP-keskustelua käyty, ei yhtään neuvonpitoa. Voimaannu vanhempana-seutukunnallinen työryhmä.
	Vastuutahoina neuvolat, varhaiskasvatus, koulut, yhteistyöryhmät		Palvelutarpeen arviointi (SHL/LS), lukumäärä	
	Toimintamallit lasten ja nuorten käytöshäiriöiden ehkäisyyn ja hoitoon	Kuntien ja hyvinvointikuntayhtymän henkilöstö, TLP-johtoryhmä	Toimintamallit valmiit ja käytössä	Kivakoulu-mallia tai vastaavaa kiusaamisen ehkäisevää toimintaa on hyödynnetty. Yhteisöllisessä oppilashuollossa hyvinvoinnin vuosikello käytössä kaikilla kouluilla.
	vastuutahoina varhaiskasvatus, koulut, sosiaalityö, vanhemmat			

	<p>Terveystarkastuksista pois jäävien tavoittaminen neuvolassa ja kouluterveyden-huollossa puhelimitse ja Vilman avulla</p> <p>vastuutahoina neuvolat, koulu- ja opiskeluterveydenhuolto</p>	<p>Neuvola- ja kouluterveydenhoitajat, koulun henkilökunta</p>	<p>Tarkastuksista pois jäävien tavoittaminen ja ohjaaminen palveluiden piiriin</p>	<p>Terveystarkastuksissa oppilaat käyvät (lähes) sataprosenttisesti, oppilaille annetaan aikoja kirjallisesti esitietolomakkeella tai Wilmassa.</p> <p>Kerran vuodessa neuvolan henkilökunta tarkistaa, ovatko kaikki lapset käyneet vuoden aikana neuvolassa. Jos käyntiä ei ole, neuvolan henkilökunta soittaa kotiin ja aika varataan.</p>
--	--	--	--	---

Työssä jaksamisen tuki	Tyky-toiminta, harrastoiminta, kulttuuritoiminta, elintapaohjaus, varhaisen välittämisen malli vastuutahoina yksilö itse, työnantajat, esimiehet, työterveyshuolto	Työnantajat, henkilöstöjohtaminen ja henkilöstöhallinto, työterveyshuolto, lähiliikuntapaikat, virkistysalueet Sähköiset palvelut	Elintapaohjauksen järjestäminen Toteutuneet hyvinvointitapahtumat ja -tempaukset Sairauspoissolojen määrän kehitys Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25-64-vuotiaat, osuus vastaavanikäisestä väestöstä	Kunnan työntekijöillä on työterveyshuolto, joka tarvittaessa antaa elintapaohjausta. Uusille työntekijöille tehdään töihin tulotarkastus. Hyvinvointimessut järjestettiin elokuussa 2022. Sairauspoissaolojen määrä on lisääntynyt. 10% (-20: 11,2%, -21: 11,1%) Koko maa v. 2022 6,1%
	Joustavan työhönpaluun mahdollistaminen uusien toimintamallien avulla, esim. korvaavan työn malli vastuutahoina työnantajat	Työnantajat, henkilöstöjohtaminen ja henkilöstöhallinto, työterveyshuolto	Uudet toimintamallit käytössä Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25-64-vuotiaat, osuus vastaavanikäisestä väestöstä	Kunta työnantajana tekee tarvittaessa työntekijöidensä kanssa yksilöllisen suunnitelman töihinpaluun osalta. 10% (-20: 11,2%, -21: 11,1%) Koko maa v. 2022 6,1%
Vaikeasti työllistyvien työllistäminen	Jatkopolut ja matalan kynnyksen toiminta sekä uudet toimintatavat työ- ja toimintakyvyn kartoittamiseen ja työllistymisen tukemiseen vastuutahona työllisyyden hoito	Kuntakokeilu, aikuissosiaalityö, eri toimialat	1) Työnhakijoiden määrä, työttömien ja lomautettujen määrä 2) Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 17-24-vuotiaat, osuus vastaavanikäisestä väestöstä 3) Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25-64-vuotiaat, osuus vastaavanikäisestä väestöstä	1) Työttömien määrä työllisistä 8,1%, muista mittareista ei saatavilla tilastotietoja 2) 6,7%/ 2021 (vuodelta 2022 ei tilastoja) 3) 0,7% Työttömien työnhakijoiden määrä on vähentynyt ja kunnan työmarkkinatuen osuus laskenut viime vuodesta. Asiakkaita on tavattu kuntakokeilussa uuden asiakaspalvelumallin mukaisesti, jolloin asiakkaiden palveluntarvetta ja jatkopolkuja on pystytty kartoittamaan intensiivisesti ja asiakkaita saatu uudenlaisten palveluiden piiriin sekä avoimille työmarkkinoille. Työtä, taitoa ja tukea -hankkeessa kehitettiin Työssäolon ohjaaja -malli toimintakyvyn kartoittamiseen ja tukemiseen. Hankkeen aikana perustettu osuuskunta on luomassa uudenlaisia työllistymisen polkuja vaikeasti työllistyville.
Työperäisen maahanmuuton ja asukkaiden monimuotoistumisen huomioiminen palveluissa ja kotoutumisen edistäminen	Monikieliset palvelut, suomen kielen koulutus, kotouttamissuunnitelman käytäntöön saattaminen vastuutahoina kunnat, hyvinvointikuntayhtymä, yritykset, yhdistykset	Kuntien, kuntayhtymän ja yritysten palvelut Yhdistystoiminta	Niiden asukkaiden määrä, joilla on muu kuin suomi, ruotsi tai saame äidinkielenä Kotouttamissuunnitelman tavoitteiden toteutuminen Asiakastyytyväisyys monikielisiin palveluihin	81 henkilöä Ulkomaan kansalaisia väestöstä 60 henkilöä. Kotoutumisen koordinaattoria ei ollut v. 2022, jonka vuoksi kotoutumiselle asetettuja tavoitteita ja toimenpiteitä ei ole koordinoitusti seurattu.

Tavoite	Toimenpiteet ja vastuutaho	Resurssit	Arviointimittarit	Arviointi/ Toteutuminen
Oikea-aikaiset, saavutettavat palvelut	Matalan kynnyksen toimintamallit, keskitetty palveluohjaus, palveluketjujen toimivuus, sujuvat prosessit, lähi- ja digipalvelut, harrastustoiminta, ennaltaehkäisy, kokonaisvaltainen asiakkaan kohtaaminen vastuutahoina kunnat, hyvinvointikuntayhtymä, yritykset	Kuntien ja kuntayhtymän henkilöstö, kehittämishankkeet, hyvän mielen työntekijä, turvallinen ja terveellinen elinympäristö	Asiakastyytyväisyys Asiakkuuksien määrä RAI Päivätoimintaan osallistuvien määrä Palvelukuvausten määrä	Kunnassa oli vuonna 2022 Hyvän mielen työntekijä, joka kiersi yli 70-vuotiaiden ikäihmisten seurana. Asiakkaita oli noin 70 henkilöä. Asiakkaat olivat tyytyväisiä palvelumalliin ja kokivat saavansa siitä jonkinlaista helpotusta mm. yksinäisyyteen. RAI-arviointien määrä 321. Päivätoimintaan osallistuvien määrä: 20 Palvelukuvausten määrä: Palvelukuvauksia ei tehty hyvinvointialueuudoksen vuoksi
	Huomion kiinnittäminen elintapoihin ja aivoterveeseen (ravinto, liikunta, uni, päihitteet) Vastuutahoina hyvinvointikuntayhtymä ja kunnat	Aikuisneuvolatoiminta ja hyvinvointia edistävien kotikäyntien toiminta Hyvinvointipiste NeuvoRassi Yhdistykset ja järjestöt	Aikuisneuvolan ja hyvinvointia edistävien kotikäyntien osallistujamäärät NeuvoRassin kävijämäärät	Aikuisneuvola -kävijöitä vuonna 2022 Siikajoen kunnassa 82% kutsutuista, osallistujamäärä 52. Hyvinvointia edistäviä kotikäyntejä ei tehty resurssipulan vuoksi. Hyvän mielen työntekijälle kertyi vuonna 2022 noin 12 käyntiä viikossa, eli noin 560 käyntiä vuodessa. NeuvoRassin kävijämäärät: neuvontakävijät 3823 tapahtumakävijät 1992 vastaanottokävijät 6679
Esteetön, turvallinen ja muistiystävällinen asuminen	Monimuotoisten asumismahdollisuuksien kehittäminen vastuutahoina kunnat, kuntayhtymä, yritykset Esteettömyyskartoitusten tekeminen vastuutahoina kunnat, vanhus- ja vammaisneuvostot	Kunnat, kuntayhtymä, yrittäjät	Kotona asuvien 75 v täyttäneiden määrä Yhteisöasumisessa asuvien asiakkaiden määrä Säännöllisen kotihoidon piirissä olleet Esteettömyyskartoitukset tehty	Yksin asuvien 75 vuotta täyttäneiden määrä koko kunnan asukasluvusta on 46,9% (48,1% 2021) Ei tietoa yhteisöasumisessa asuvien asiakkaiden määrästä. 3,1% koko väestöstä (-20: 2,4%, -21: 2,55) Siikajoen kunnan vanhus- ja vammaisneuvosto kartoitti aktiivisesti kunnasta löytyviä esteellisyystekijöitä ja edisti niiden korjaamista tiedottamalla esim. kiinteistön omistajaa. Uudet kunnan rakennukset tehdään esteettömiksi ja niistä on pyydetty vanhus- ja vammaisneuvostolta lausunto.

5.4 Osallisuus ja viestintä

Tavoite	Toimenpiteet ja vastuutaho	Resurssit	Arviointimittarit	Arviointi/ Toteutuminen
---------	----------------------------	-----------	-------------------	-------------------------

Monikanavainen viestintä	Kuntien selkeä, saavutettava viestintä kaikille asukkaille, kohderyhmittäin suunniteltu viestintä ja viestintäkanavien käyttö	Kuntien (viestintä)henkilöstö	Viestintäkanavien käyttötilastot	Kunnan verkkosivuilla vuonna 2022 oli noin 70 000 kävijää.
	Matalan kynnyksen neuvontapisteet		Asiakaspalaute	Kunta tekee noin kerran kuukaudessa ilmestyvän julkisen tiedotteen, Siikasanomat, joka toimitetaan postitse jokaiseen talouteen. Siikasanomat on luettavissa myös kunnan verkkosivuilta sähköisessä muodossa.
	Digiosaamisen vahvistaminen	Kuntien viestintäresurssit, kehittämishankkeet	Digikoulutuksiin osallistuneiden määrä Toteutunut digikummitoiminta	Digikummitoimintaa on ollut viikoittain NeuvoRassissa, 2 osallistujaa/viikko. Peruskouluilla toteutettiin koululaisten digikummitoimintaa.
Osallisuuden vahvistaminen	Kohtaamispaikkojen lisääminen, tapaamisten mahdollistamien vastuutahoina kunnat ja järjestöt	Järjestöavustukset e/asukas Järjestöyhdyskunnat	Kohtaamispaikkojen määrä ja käyttöaste Kuntalaisten kuulemistilaisuuksien määrä Osallisuussuunnitelma valmis Äänestysaktiivisuus	Siikajoen kunnassa kohtaamispaikkoja löytyy jokaiselta kylältä, joista osa on kolmannen sektorin toimijoiden omistamia. Kohtaamispaikkoja löytyy noin 18, joiden käyttöastetta on haastava laskea. Kaksi oman kunnan kuulemista ja yksi seutukunnallinen kuuleminen. Toistaiseksi ei ole toteutunut. Kunnassa on toteutettu yhteistyöasiakirja. Äänestys% Aluevaaleissa 50,3%.

6 YHTEENVETO

Hyvinvointikertomuksen osalta voidaan todeta, että kunnassa on toteutettu moninaisesti erilaisia toimenpiteitä, joita Raahan seudun hyvinvointikuntayhtymän yhteisessä hyvinvointisuunnitelmassa vuosille 2021-2025 on kunnille asetettu. Mittareiden osalta toteumatieto löytyy useampaan kohtaan. Kaikkia suunnitelmassa olevia toimenpiteitä ja tavoitteita ei ole toteutettu, mutta toisaalta hyvinvointisuunnitelman ohjelmakauden kesto huomioiden aikaa toteuttamiseen olisi ollut vuoteen 2025 saakka.

Siikajoen kunnan HYTE-työryhmän nimeämiin painopistealueisiin ei ole erikseen nimetty toteutuneen toiminnan arviointia tukevia mittareita, joten niiden toteutumista arvioitiin hyvinvointikertomuksessa toteutuneiden toimenpiteiden kautta. HYTE-työryhmän painopistealueisiin kohdentuneet toimenpiteet olivat vuoden 2022 osalta monipuolisia ja niissä oli hyvin huomioitu tavoite, joihin toimenpiteillä tähdätään.

Hyvinvointikuntayhtymän hyvinvointisuunnitelman kausi ulottuu vuoteen 2025 saakka, mutta se korvataan uudella kuntakohtaisella hyvinvointisuunnitelmalla 2023-2025. Seuraavien vuosien hyvinvointikertomus painottuu uuteen, kuntakohtaiseen hyvinvointisuunnitelmaan, joskin vuoden 2023 hyvinvointikertomuksen osalta voidaan huomioda voimassaollutta hyvinvointikuntayhtymän suunnitelmaa.

6.1 Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen pohdinta

Sote-uudistus jätti kuntien vastuulle ennaltaehkäisevän hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön. Työn onnistumisen kannalta on tärkeää, kuinka kunnassa mielletään hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työn merkitys ja miten se näkyy ulospäin.

Kuntalaisten hyvinvoinnin tulee olla myös osa kuntastrategiaa. Keväällä 2023 päivitetystä Siikajoen kuntastrategiassa kuntalaisten hyvinvointi on nähty tärkeäksi, mutta kunnassa täytyy lisätä vielä päätösten teon vaikutusten ennakoarviointia kuntalaisten hyvinvointiin nähden. Näin saadaan kuntana vertailulukuja käytetyn panostuksen ja tulosten välille. Kunnan tarvitsee jatkossa teettää erilaisia hyvinvointikyselyitä, joilla saadaan tietää päätösten vaikuttavuus terveyteen ja hyvinvointiin.

Hyte-kertoimiin vaikuttaviin tiedonkeruulomakkeisiin vastaamisen tärkeyttä täytyisi jatkossa kunnan henkilöstölle korostaa, sillä pelkästään vastaamalla kyseisiin lomakkeisiin, saadaan kunnan hyte-kerroin kasvamaan ja siten asukaskohtaista hyte-rahaa korotettua. Henkilöstölle tulisi viedä myös tietoa, että hyvinvointi- ja hankekoordinaattoria voidaan käyttää apuna lomakkeiden täyttämässä. Lisäksi hyvinvointi- ja hankekoordinaattori tulee muistuttaa tiedonkeruulomakkeiden aikatauluista ja lomakkeiden oikea-oppisesta käsittelystä. Tietyt tiedonkeruulomakkeet täytyy täyttää tai käsitellä esimerkiksi työryhmän kesken. Tiedonkeruulomakkeisiin tulee myös itsessään perehtyä, jotta resursseja osataan kohdentaa oikein myös taloudellisesti ajateltuna. Hyte-työryhmälle viedään jatkossa tiedonkeruulomakkeista saadut tulokset tarkasteltaviksi.

Kunnan täytyy jatkossa toimia entistä enemmän yhteistyössä kolmannen sektorin toimijoiden kanssa, esimerkiksi haettaessa hankkeita. Tällä estetään esimerkiksi se, ettei kunnan hankkeilla vaikeuteta tai jopa lakkauteta kunnassa toimivien yksityisen tai kolmannen sektorin toimijoiden aktiivista toimintaa, joka voi vaikuttaa kuntalaisten hyvinvointiin tai terveyden edistämiseen vähenevän tai kokonaan loppuvan toiminnan kautta.

Ehkäisevä päihdetyö uupuu kunnasta kokonaan niin ikäihmisten kuin työssäkäyvien osalta, ja siihen täytyy jatkossa panostaa. Myös mielenterveystyö, mielen hyvinvoinnin tukeminen ja haasteiden varhainen tunnistaminen vaatii jatkossa entistä enemmän panostusta hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyössä.

Hyvinvointityö on tarpeen huomioida taloussuunnittelussa. Siikajoen kunnan Hyte-työryhmä on järjestänyt aiemmin muun muassa Hyvinvointimessut, jotka ovat olleet myös taloudellisesti suuri ponnistus. Jatkossa hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä voidaan tuoda esille kunnassa jo olemassa olevissa tapahtumissa, mikä omalta osaltaan lisää tehtävän työn saavutettavuutta, ja on taloudellista toimintaa. Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen vaatii kuitenkin kunnalta jatkossakin taloudellista panostusta, sillä kaikkia tarpeellisia toimia tai hyvinvoinnin ja terveyden edistämistoimia ei saada ilmaiseksi.

OSA II HYVINVOINTISUUNNITELMA 2023-2025

Hyvinvointisuunnitelma on strateginen asiakirja, jonka laadinnan tavoitteena on parantaa kuntalaisten kokonaisvaltaista hyvinvointia. Hyvinvointisuunnitelman tavoitteena on edistää kunnan asukkaiden hyvinvointia sekä ennaltaehkäistä ja ratkaista erilaisia ongelmia. Tämä hyvinvointisuunnitelma on laadittu vuosille 2023-2025 ja se sisältää konkreettisia tavoitteita, toimenpiteitä ja mittareita, joiden avulla seurataan suunnitelman edistymistä vuosittain valtuustotasolla.

7 Painopisteet ja linjaukset

Siikajoen kunnan hyvinvointisuunnitelma 2023-2025 pohjautuu keväällä 2023 päivitettyyn kuntastrategiaan, Pohteen hyvinvointisuunnitelmaluonnokseen, HYTE-työryhmän määrittelemiін painopisteisiin ja linjauksiin sekä kunnan hyvinvointikertomuksen 2022 tuloksiin.

HYTE-työryhmän asettamat hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen painopistealueet vuosille 2023-2025 ovat

- 1) Lapset, nuoret ja perheet
- 2) Työkäiset
- 3) Ikääntyneet

Seuraavat painopistealueet koskevat kaikkia ikäryhmiä:

- 4) Kulttuuri
- 5) Arjen liikunnan lisääminen ja harrastamisen mahdollistaminen
- 6) Osallisuuteen ja osallistumiseen kannustaminen

8 Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen erillisohjelmat ja -suunnitelmat

Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen suunnitelmia tuleville vuosille:

- Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen suunnitelma: Vuosikello
- Ehkäisevän päihdetyön erillisuunnitelma
- Liikkumisohjelma/ Hyvinvointiohjelma
- Digihyvinvointiohjelma
- Osallisuussuunnitelma: mm. yhteisöllinen oppilashuolto

9 Hyvinvointisuunnitelma 2023-2025

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen Siikajoen kuntastrategiassa:

Missiomme 2030: Siikajoen kunnassa on hyvinvoivia ja tyytyväisiä kuntalaisia

Visiomme 2030: Siikajoki on turvallinen kasvun paikka

Strategiset painopisteet:

1. Elämänlaatu ja yhteisöllisyys - Turvallinen, hyvä elämä Siikajoella
2. Asumisen vetovoima - Siikajoki on turvallinen paikka elää, asua ja yrittää
3. Elinvoima ja työllisyys - Kunta tarjoaa joustavia ratkaisuja yrityksille
4. Uudistumiskykyinen kuntaorganisaatio - Hyvä johtaminen ja toimiva organisaatio johtavat onnistumiseen

Suunnitelmaa tehdessä otettiin huomioon myös hyvinvointialue Pohteen hyvinvointisuunnitelma-luonnos. Pohteen luonnos perustuu mm. Minun arkeni ja elämäni-kyselyn tuloksiin ja alueen kuntien tekemiin havaintoihin asukkaiden tarpeista. Siikajoen hyvinvointisuunnitelmassa ja Pohteen hyvinvointisuunnitelman luonnoksessa on monia samankaltaisuuksia tavoitteiden osalta ja suunnitelmat tukevat toinen toistaan.

Siikajoen hyvinvointisuunnitelmassa korostuu elinkaariajattelu ja ajankohtaiset asukkaiden haasteet, elintavat sekä kulttuuri. Hyvinvointisuunnitelmassa on useita tavoitteita, jotka pyritään saavuttamaan erillisten, nimettyjen toimenpiteiden avulla. Toimenpiteille on määriteltävy vastuutahot sekä mittarit, jotta voidaan helposti seurata tavoitteiden toteutumista asetettujen toimenpiteiden seurannan kautta.

9.1 Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointisuunnitelma

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma perustuu lastensuojelulakiin (12 §) sekä oppilas- ja opiskelijahuoltolakiin (12 §). Suunnitelma on otettava huomioon kuntalain (410/2015) 110 §:n mukaista talousarviota ja -suunnitelmaa laadittaessa. Suunnitelma on osa sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain (612/2021) 6 §:ssä tarkoitettua kunnan hyvinvointisuunnitelmaa. Opiskeluhoitosuunnitelma tulee liittää kunnan alueella toimivien koulutuksen järjestäjien osalta lastensuojelulain 12 §:n 1 momentissa tarkoitettuun kunnan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan. Opiskeluhoitosuunnitelma on esi- ja perusopetuksen osalta hyvinvointisuunnitelman liitteenä.

Sekä hyvinvointialueen että kunnan lasten- ja nuorten hyvinvointisuunnitelman tulee sisältää tiedot:

- lasten ja nuorten kasvuoloista sekä hyvinvoinnin tilasta
- lasten ja nuorten hyvinvointia edistävästä sekä ongelmia ehkäisevistä toimista ja palveluista
- yhteistyön järjestämisestä eri viranomaisten sekä lapsille ja nuorille palveluja tuottavien yhteisöjen ja laitosten välillä ja
- suunnitelman toteuttamisesta ja seurannasta

9.1.1 Lasten ja nuorten nykytilanne Siikajoella

Siikajoella toimii neljä päiväkotia ja perhepäivähoitajia, kolme alakoulua sekä kaksi yhtenäiskoulua. Kaikissa peruskouluissa järjestetään myös esiopetusta. Ruukin koulukeskuksessa yhdessä esi- ja perusopetuksen kanssa toimii myös Siikajoen lukio. Koulutuskeskus Brahe järjestää Ruukin luonto- ja hevoseskussa ammattikoulutusta.

Alle kouluikäisten lasten huoltajat voivat valita lapselleen varhaiskasvatuksen tai lastenhoidon tuen. Siikajoella varhaiskasvatukseen osallistuu alle esiopetusikäisistä lapsista lähes 75 %. Viisivuotiaiden osallistumisaste on korkeampi, noin 82 %. Alle 3-vuotiaiden lasten kotihoitoa kunta tukee kotihoito-tuen kuntalisällä. Perheistä lähes 80 prosentille varhaiskasvatuspalvelut ovat lakisääteisesti maksuttomia.

Varhaiskasvatuksessa lasten hyvinvoinnista huolehditaan mm. tarjoamalla turvalliset arkirutiinit ja kaverisuhteet, monipuolista toimintaa, leikkiä ja liikuntaa sekä tukea lapsen kasvun, kehityksen ja oppimisen haasteisiin. Keskeisimmät kehitykselliset haasteet ilmenevät kielen kehityksessä, keskittymisessä, tunteiden säätelyssä ja sosiaalisessa kanssakäynnissä toisten lasten ja/tai aikuisten kanssa. Tukitoimia järjestetään moniammatillisena yhteistyönä, yhdessä varhaiskasvatuksen tuen tiimin, Pohteen lapsi- ja perhepalveluiden sekä lasta hoitavien muiden tahojen kanssa. Varhaiskasvatuksessa tarvittavat tukitoimet aloitetaan heti tarpeen ilmettyä, lapsen ryhmän kasvattajien sekä tuen tiimin voimin. Jonot terapia- ja muihin asiantuntijapalveluihin ovat kohtuuttoman pitkät; viive näyttäytyy lasten ja perheiden hyvinvoinnin ongelmina nyt ja tulevaisuudessa.

Varhaiskasvatussuunnitelma- ja Lapset Puheeksi -keskustelut, päivittäiset ovensuukeskustelut sekä vuosittaiset arviointikyselyt ohjaavat lasten ja perheiden hyvinvoinnin eteen tehtävää työtä sekä antavat tietoa kehittämistarpeista. Kevään 2023 arviointikyselyssä perheet nimesivät keskeisiksi arkea tukeviksi asioiksi varhaiskasvatuspalvelujen saavutettavuuden (sijainti ja joustavuus hoitoajoissa), keskustelut henkilöstön kanssa ja kasvattajien pysyvyyden. Huoltajat kokivat, että lasten turvallisuudesta ja hyvinvoinnista huolehditaan hyvin, ja lapset saavat leikkiä ja liikkua monipuolisesti.

Siikajoella toteutettiin valtakunnallinen kouluterveyskysely maaliskuuhun aikana 2023. Kyselyyn vastasivat 4.-5.-luokkien ja 8.-9.-luokkien oppilaat sekä lukiolaiset. Siikajoella kouluterveyskyselyn tulosten ja koulussa tehtyjen havaintojen perusteella lasten ja nuorten osalta haasteita on erityisesti hyvinvoinnin osa-alueella. Lasten kasvaessa varhaisnuoriksi ja edelleen nuoriksi, tietyt haasteet tuntuvat lisääntyvän sekä polarisoituvan. Moni 8.-9.-luokkalaisista sekä lukiolaisista tuntee erilaisia mielialan haasteita. Moni kokee huolta oman mielensä hyvinvoinnista, jonka lisäksi myös joko sosiaalista ahdistusta tai ahdistusta muuten vaan. Lukioikäisistä 50 prosenttia kokee väsymystä tai uupumista päivittäin, 55 prosentilla on oppimisvaikeuksia ja 52 prosenttia kokee sosiaalista ahdistuneisuutta.

8.-9.-luokkalaisista väsymystä tai uupumista kokee päivittäin 40 prosenttia ja sosiaalista ahdistuneisuutta 35 prosenttia. Nuuskan käyttäminen on havaintojen mukaan lisääntynyt, ja sitä käyttääkin päivittäin 14,7 prosenttia 8.-9.-luokkalaisista. Tupakointi on lievässä kasvussa aiempaan kouluterveyskyselyyn verrattaessa. 8.-9.-luokkalaisista päivittäin tupakoi 9 prosenttia. Sähkösavukkeita käyttää (ns. vapettaa) 3,3 prosenttia päivittäin, 7,6 prosenttia käyttää nikotiinipusseja silloin tällöin tai päivittäin.

4.-5.-luokkalaisista 17,9 prosentilla on matala itsetunnon taso ja vähintään lievää ahdistusoireilua kokee 30,7%. Myös kipua ainakin kolmessa kehonosassa vähintään kerran viikossa kokee 31,5 prosenttia 4.-5.-luokkalaisista.

Koulussa tehtyjen havaintojen mukaan elämän perusasioiden osalta on huomattavissa, että entistä useammalla nuorella ei täyty suositusten mukaiset määrät riittävän unen, monipuolisen ja riittävän ravinnon tai liikunnan osa-alueilla. Havaintoa tukee paitsi kouluterveyskyselyn Siikajoen tulokset, mutta myös valtakunnalliset tulokset. Tässä voi olla yksi syy-seuraus-suhde lasten ja nuorten yleiseen jaksamiseen ja mielenhyvinvoinnin haasteisiin.

Kouluterveyskyselyssä oli myös positiivisia tuloksia.

Siikajoella 4.-5.-luokkalaiset jättävät valtakunnallista tasoa harvemmin aamupalan väliin arki-aamuina. Ikäryhmän mukaan luokassa on usein rauhallista 41 prosentin mukaan, kun valtakunnallinen taso mittarissa on vain 28,8 prosenttia. Koululounas on Siikajoella ikäryhmältä kerättyjen tulosten mukaan laadultaan valtakunnallista tasoa parempaa. Oppilaat uskaltavat myös sanoa Siikajoen kouluissa omia mielipiteitään valtakunnallista keskiarvoa paremmin.

8.-9.-luokkalaisten mielestä terveystarkastus on Siikajoella yksilöllisempi ja keskustelempää kuin valtakunnallisen keskiarvon mukaan. Myös kouluruoan laatu, maku ja kouluruokailun oikea-aikainen tarjoaminen ovat Siikajoella valtakunnallista tasoa paremmat. Ikäryhmästä kiusaamista lukuvuoden aikana oli kokenut 27 prosenttia, mikä on vähän valtakunnallista tasoa matalampi.

Myös Siikajoen lukiolaisten mielestä koululounaan laatu, maku, määrä ja kouluruoan syömiseen käytettävä aika on saanut valtakunnallista tasoa huomattavasti parempia tuloksia. Lukiolaisista 65,6 prosenttia koki, että heillä on mahdollisuus keskustella koulussa aikuisen kanssa mieltä painavista asioista. Valtakunnallisella tasolla vastaava tulos oli 53,7 prosenttia.

Suurin osa Siikajoen kyselyyn vastanneista oppilaista harrastaa jotain vähintään kerran viikossa. Monilla oppilaista on myös vähintään yksi läheinen ystävä.

Tilastot vuodelta 2022:

Siikajoella syntyneiden lasten määrä: 42

Kodin ulkopuolelle sijoitetut 0-17v.: 1,2% vastaavan ikäisestä väestöstä

Huostassa tai kiireellisesti sijoitettuna olleet 0-17v.: 0,6% vastaavan ikäisestä väestöstä

Lastensuojeluilmoitusten lukumäärä: 245

9.1.2 Kunnan järjestämät lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointia edistävät palvelut

Tässä osiossa käsitellään Siikajoen kunnan järjestämät lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointia edistävät palvelut. Hyvinvointialue Pohde määrittelee omassa lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmassaan hyvinvointialueen tarjoamat kohderyhmää koskevat palvelut. Kunta tekee yhteistyötä Pohteen kanssa ja välittää hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen palveluista tietoa kunnassa myös hyvinvointialueen palveluiden osalta.

Varhaiskasvatuspalvelut

Varhaiskasvatus sisältää pienten lasten kasvuun, kehitykseen ja oppimiseen liittyvät asiat kaikissa lapsen kasvu- ja kehitysympäristöissä.

Varhaiskasvatus on kunnallisen ja yksityisten palveluntuottajien perheille tarjoamaa maksullista palvelua. Kunnallinen varhaiskasvatus, yksityisenhoidon tuki (yksityinen päivähoito) ja kotihoidon tuki ovat vaihtoehtoisia perheiden käytettävissä olevia tukimuotoja. Kotihoidontuen ja yksityisenhoidon tuen hakeminen ja maksatus tapahtuvat KELA:n kautta, vaikka kustannukset maksaa kunta.

Jokaisella lapsella on subjektiivinen oikeus varhaiskasvatukseen oppivelvollisuuden alkuun saakka. Kunta on velvollinen järjestämään hoitopaikan kahdessa viikossa, mikäli kyseessä on äkillinen työstä tai opiskelusta johtuva tarve ja muutoin neljässä kuukaudessa. Kunnan tulee järjestää neuvontaa ja ohjausta käytettävissä olevista varhaiskasvatuspalveluista.

Varhaiserityiskasvatus on lapselle tarjottavaa tukea, joka voi liittyä esimerkiksi lapsen kasvun ja kehityksen viivästyamiseen, sairauteen tai vammaan. Kaikille varhaiskasvatuksessa oleville lapsille tehdään varhaiskasvatussuunnitelma yhdessä lapsen huoltajien kanssa. Varhaiskasvatussuunnitelmaan kirjataan lapsen tarvitsema tuki, tukitoimet ja työnjako yhdessä huoltajien sekä moniammatillisen verkoston kanssa. Varhaiskasvatuksessa ja esiopetuksessa on käytössä kolmiportainen tuki: yleinen, tehostettu ja erityinen tuki.

Opetuspalvelut

Perusopetuksessa noudatetaan valtakunnallisesti yhtenäisiä perusteita siten kuin perusopetuslaissa säädetään. Opetus järjestetään oppilaiden ikäkauden ja edellytysten mukaisesti ja siten, että se edistää oppilaiden tervettä kasvua ja kehitystä. Opetuksessa tulee olla yhteistyössä kotien kanssa. Oppilaalla on oikeus saada opetussuunnitelman mukaista opetusta, oppilaanohjausta sekä riittävää oppimisen ja koulunkäynnin tukea heti tuen tarpeen ilmetessä.

Lasten ja nuorten hyvinvoinnin tukeminen perusopetuksessa ja lukioissa on kirjattu perusopetuksen ja lukion opetussuunnitelmiin. Opetussuunnitelman perusteissa on erillisesti ohjeistettu mm. oppilaskuntatoiminta, kodin ja koulun yhteistyö, koulun aamu- ja iltapäivätoiminta, kerhotoiminta, tukioppilastoiminta ja oppimisen ja koulunkäynnin tuki. Opiskeluhoitosuunnitelmassa on ohjeistettu kouluilla annettava oppilashuollollinen tuki. Siikajoen kunnan esi- ja perusopetuksen opiskeluhoitosuunnitelma on päivitetty v. 2023. Kunnan opetussuunnitelma ja esi- ja perusopetuksen opiskeluhoitosuunnitelma löytyvät alla olevasta linkistä sekä asiakirjan liitteestä:

- <https://www.siikajoki.fi/perusopetus>

Siikajoella on sitouduttu Lapset puheeksi -toimintamallin käyttöönottoon opetuspalveluissa tärkeänä kodin ja koulun yhteistyömuotona. Lapset puheeksi- työmenetelmän käyttö kouluilla on ennaltaehkäisevän työn kannalta oleellista, sillä se tavoittaa kaikki eikä ole leimaava. Keskusteluiden avulla pyritään löytämään tekijöitä, jotka tukevat ja vahvistavat lapsen arjen sujumista. Keskusteluilla kartoitetaan myös varhaisen tuen tarpeet.

Ruokakasvatus ja kouluruokailu

Koulun ruokakasvatuksen tavoitteena on ottaa haltuun jokapäiväiset ruokavalinnat, niiden vaihtoehtojen ja merkitysten moninaisuus, päämäärän ruokaosaaminen ja ruokatajun syntyminen. Koulun ruokakasvatuksessa kouluruokailu ja eri oppiaineiden opettamiselliset ja oppilaiden osallisuus vahvistavat ruokatajun kehittymistä ja luovat peruskoulun mittaisen ruokakasvatuksen oppimäärän. Ohjauksen avulla kehitetään ruokaosaamista ja tuetaan myös kuluttajätietoisuuden ja kestävä elämäntavan kehittymistä. Tavoitteena on saada kouluruokailu koulupäivän keskiöön ja kehittää huomiota kiinnitetään oppilaiden mielen terveyden turvaamiseen. Opiskeluhoitoon tehtävänä on seurata jokaisen oppilaan kokonaisvaltaista hyvinvointia ja tarvittaessa tukea oppilasta ja puuttua hyvinvoinnissa tapahtuviin muutoksiin yhteistyössä huoltajan kanssa. Tavoitteena on edistää hyvää ravitsemusta ja ennaltaehkäistä ylipainon syntyä.

Opiskeluhoito

Opiskeluhoitoon kehitetään, seurataan ja arvioidaan koko koulu yhteisön, yksittäisten luokkien ja ryhmien hyvinvointia sekä huolehditaan siitä, että oppilaan yksilölliset kasvuun ja kehitykseen sekä terveyteen liittyvät tarpeet otetaan huomioon koulun arjessa. Opiskeluhoitoon pyritään kasvun ja oppimisen esteiden, oppimisvaikeuksien sekä muiden ongelmien ehkäisemiseen, tunnistamiseen, lieventämiseen ja poistamiseen mahdollisimman varhain. Erityistä huomiota kiinnitetään oppilaiden mielen terveyden turvaamiseen. Opiskeluhoitoon tehtävänä on seurata jokaisen oppilaan kokonaisvaltaista hyvinvointia ja tarvittaessa tukea oppilasta ja puuttua hyvinvoinnissa tapahtuviin muutoksiin yhteistyössä huoltajan kanssa.

Jokaisessa oppilaitoksessa koko henkilökunta toteuttaa yhteisöllistä opiskeluhoitoa yhteistyössä oppilaiden ja huoltajien kanssa. Kaikille opiskelijoille ja oppilaille on tarjolla koulupsykologin, koulukuraattorin, vastaavan koulukuraattorin, kouluterveydenhoitajan ja koululääkärin palveluita. Lisäksi käytössä on myös hyvinvointialueen sosiaali- ja terveyspalvelut kuten perheneuvolan, sosiaalityön ja erikoissairaanhoidon palvelut.

Yksikkökohtainen opiskeluhoitoryhmä vastaa yksikön oppilashuollon suunnittelusta, kehittämisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista. Se koostuu opiskeluhoitoon toimijoista sekä opettajista ja sitä johtaa rehtori tai koulunjohtaja. Opiskeluhoitoryhmä voi tarvittaessa kuulla asiantuntijoita esim. koululääkärä tai poliisia ja oppilaskunnan edustajia. Ryhmän keskeinen tehtävä on yhteisön hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistäminen sekä muun yhteisöllisen opiskeluhoitoon toteuttaminen ja kehittäminen. Yksittäisen oppilaan tai oppilasryhmän tuen tarpeen selvittämiseksi ja opiskeluhoitoon palvelujen järjestämiseksi kootaan asiantuntijaryhmä. Ryhmän monialainen kokoonpano perustuu tapauskohtaiseen harkintaan ja käsiteltävään asiaan. Asiantuntijoiden nimeäminen ryhmän jäseniksi ja muiden yhteistyötahojen tai oppilaiden läheisten osallistuminen ryhmän työskentelyyn edellyttää oppilaan tai huoltajan suostumusta. Asiantuntijaryhmän kokous voidaan pitää neuvonpidon menetelmällä ja tarpeelliset tiedot kirjataan opiskeluhoitokertomukseen Oppilas- ja opiskelijahuoltolain mukaisesti.

Kouluilla, oppilaitoksissa ja päiväkodeissa tehdään opiskeluhoitosuunnitelma, jonka mukaisesti toteutetaan opiskeluhoitoa. Suunnitelmassa on kuvattu yhteiset käytänteet, joita noudatetaan kaikissa yksiköissä samalla tavoin. Lisäksi suunnitelmassa on yksikkökohtaiset osiot, jotka

jokaisen yksikön opiskeluhoitoryhmä täydentää lukuvuoden alussa. Lapset puheeksi -työmenetelmän käyttö on olennainen osa varhaisen tuen toteuttamista. Yhteistyökäytänteitä luodaan ja kehitetään opetus-, sosiaali- ja terveyspalvelujen kanssa, kuten mm. palveluohjaajien tuki asiantuntijaryhmän kokoamisessa, yhteistyönä järjestetyt avustuspalvelut, yhteispalaverit ja koulutukset.

Aamu- ja iltapäivätoiminta

Perusopetuslain mukainen koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminta on tarkoitettu 1. ja 2. vuosiluokkien oppilaille sekä oppilaille, joilla on perusopetuslain mukainen päätös erityisestä tuesta. Siikajoella toimintaan voivat osallistua myös esiopetuksessa olevat oppilaat. Toiminta on perheille maksullista palvelua ja sitä ei järjestetä koulujen loma-aikoina. Koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnan hallinnointi ja kokonaisvastuu on opetustoimella. Koulujen aamu- ja iltapäivätoimintaa hoitavat koulunkäynninohjaajat. Toimintaa organisoivat koulujen rehtorit/koulunjohtajat. Aamu- ja iltapäivätoiminnan tavoitteina ovat kodin ja koulun kasvatustyön tukeminen sekä hyvinvoinnin, tunne-elämän, sosiaalisen kehityksen ja eettisen kasvun tukeminen. Lisäksi tavoitteena on osallisuuden, yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistäminen sekä sosiaalinen vahvistaminen.

Kerhotoiminta

Kunnassa järjestetään kerhotoimintaa 1.-9.-luokkalaisille peruskoululaisille. Kerhotoimintaa järjestetään pääasiassa hankkeiden avulla. SiMa-hanke (Siikajoen harrastamisen malli) kuuluu osaksi Suomen harrastamisen mallin toimintaa, jonka perusajatuksena on tarjota maksuttomia harrastusmahdollisuuksia koulupäivän yhteyteen ja mahdollistaa vähintään yksi mielekäs harrastus jokaiselle. Kerhotoimintaa järjestetään oppilaslähtöisesti osallistujia kuunnellen ja ohjaten. Lasten ja nuorten kerhotoiveet otetaan huomioon kerhokalenterin laadinnan yhteydessä ja siten varmistetaan peruskoululaisille mielekkäät harrastusmahdollisuudet.

Nuorisotyö

Nuorisotoimi huolehtii nuorisolain toteuttamisesta ja vastaa nuorisotyön peruspalveluiden järjestämisestä, koordinoinnista ja kehittämisestä kunnissa. Palvelun tavoite on nuorisolain mukaisesti tukea nuorten kasvua ja itsenäistymistä, edistää nuorten aktiivista kansalaisuutta ja sosiaalista vahvistumista sekä parantaa nuorten kasvu- ja elinoloja. Palvelut on tarkoitettu alle 29-vuotiaille kuntalaisille. Nuorisotoimen toiminnassa keskeisimpiä arvoja ovat henkinen, fyysinen ja sosiaalinen turvallisuus, yhteisöllisyys, osallisuus ja vapaaehtoisuus. Nuorisotoimen toimintamuotoja ovat nuorisotilatoiminta, koulunuorisotyö, osallisuutta edistävien ryhmien toiminnan tukeminen, nuorisotiedotus, järjestöjen tukeminen, kulttuurinen ja liikunnallinen nuorisotyö, ehkäisevä nuorisotyö (päihdekasvatus, mediakasvatus, sosiaalinen vahvistaminen) ja erityisnuorisotyö. Nuorisotyössä käydään Lapset puheeksi -keskusteluja nuoren tilanteen niin vaatiessa. Keskusteluista edetään neuvonpito-menetelmällä aina kun on tarvetta. Tavoitteena nuorisotyöllä on nuorten elinolojen parantaminen, kasvun tukeminen, osallisuuden edistäminen sekä kansalaistaitojen edellytysten luominen.

Etsivä nuorisotyö

Satelliitti-etsivän nuorisotyön tarkoituksena on auttaa ja tukea apua tarvitsevaa nuorta eri elämäntilanteissa. Etsivä nuorisotyö voi olla avuksi esimerkiksi, jos opinnot keskeytyvät, nuori tarvitsee tukea asunnon löytämisessä, toimeentuloon ja talouteen, arjen hallintaan tai terveyteen liittyvissä asioissa. Etsivä nuorisotyö on nuorelle vapaaehtoista ja ilmaista. Se on tarkoitettu 15-29 -vuotiaille nuorille.

Nuorten työvalmennus

Toiminta on tarkoitettu alle 29-vuotiaille työttömille nuorille. Valmennuksessa harjaannutetaan arjessa, työssä ja opinnoissa tarvittavia taitoja, tehdään oppilaitos- ja työpaikkavierailuja sekä tutustutaan eri ammatteihin. Valmennuksen aikana kehitetään myös itsetuntemusta ja etsitään omia vahvuuksia ja voimavaroja. Nuorten työvalmennusta järjestetään ryhmä- ja yksilövalmennuksena nuorten yksilöllisten tarpeiden mukaisesti.

9.1.3 Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointisuunnitelma: Tavoitteet ja toimenpiteet

Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointisuunnitelman toimenpiteillä vastataan kunnassa tehtyihin huomioihin lasten ja nuorten tuen tarpeista. Nykytilan arvioinnista oli pääteltävissä, että Siikajoella korostuu etenkin lasten ja nuorten mielen hyvinvoinnin ja päihteiden käytön haasteet, joihin suunnitelluilla toimenpiteillä pyritään nyt vastaamaan. Suunnitelman toimenpiteillä vastataan myös Pohteen hyvinvointisuunnitelma-luonnoksen osalta seuraaviin tavoitteisiin:

- toimivat palvelut opiskeluhollossa
- enemmän keinoja mielen hyvinvointiin
- yksinäisyyden vähentäminen ja yhteisöllisyyden lisääminen

Tavoite: Vanhemmuuden tukeminen ja mielen hyvinvoinnin edistäminen

Toimenpide 1: Tuetaan vanhemmuutta oikea-aikaisen tuen tarpeen tunnistamisella.

Tunnistetaan lapsen ja nuoren tuen tarve mahdollisimman varhain. Toimitaan ennaltaehkäisevästi ja etsitään lasta/nuorta/perhettä auttavia keinoja mahdollistaen heille riittävä apu. Tiedotetaan vanhempia olemassa olevista palveluista. Hankitaan tietoa asiakaskyselyllä (varhaiskasvatus ja opetus).

Mittarit: Lapset puheeksi-keskustelujen ja neuvonpitojen määrä, asiakaskyselyn tulokset

Vastuutaho: Varhaiskasvatus, koulut, yhteistyöryhmät

Toimenpide 2: Parannetaan yhteistyöryhmien toimintaa yhteistyössä alueen toimijoiden ja Pohteen kanssa kunnallisina ja/tai seutukunnallisina toimina. Edistetään yhteistyötä lasten, nuorten ja perheiden parissa toimivien kesken.

Tehdään ja tuetaan alueella lasten, nuorten ja perheiden kanssa toimivien* keskinäistä yhteistyötä.

*Kunta, seurakunta, järjestöt, yhdistykset, seurak, Pohde, jne.

Mittarit: Yhteistyöryhmät toteutuivat/ eivät toteutuneet, yhteistyöryhmien kokoontumiskertojen määrä

Vastuutaho: HYTE-työryhmä, alueen alan toimijat ja asiantuntijat

Toimenpide 3: Mielen hyvinvoinnin edistäminen

Toteutetaan kouluissa yhteisöllistä ja yksilökohtaista opiskeluhoitoa ja suunnitellaan koulukohtainen hyvinvoinnin vuosikello, johon asetettuja konkreettisia toimenpiteitä ja tavoitteita toteutetaan ja seurataan lukuvuosittain. Tehdään nuorisotyötä, koulunuorisotyötä ja etsivää nuorisotyötä sekä nuorten työvalmennusta myös mielen hyvinvoinnin edistämisen näkökulmasta.

Mittarit: Palvelujen määrä kunnassa, koulukuraattorin ja -psykologin asiakasmäärät ja tapaamiskerrat, kouluterveyskyselyn mielen hyvinvoinnin mittarit.

Vastuutaho: Koulujen rehtorit ja johtajat, opiskeluhoillon ohjausryhmä, koulukuraattori, -terveydenhoitaja ja -psykologi, nuorisoohjaaja(t), etsivä nuorisotyöntekijä, nuorten työvalmentaja

Toimenpide 4: Tiedotetaan vanhempia ajankohtaisista asioista, joita lapsiin ja nuoriin kohdistuu

Käydään vanhempainilloissa läpi kouluterveyskyselyn tulosten tärkeimmät huomiot, tiedotetaan haasteista vanhempia esim. Wilman ja Daisyn kautta, tehdään yleisiä tiedotuskampanjoita kunnan sosiaalisen median kanaviin.

Mittarit: Vanhempainiltojen määrät, vanhempainiltoihin osallistuneiden määrä

Vastuutaho: Varhaiskasvatus, koulut, nuorisotyö

Toimenpide 5: Toimenpiteiden vaikuttavuuden arviointi päätöksenteossa

Tehdään lapsia, nuoria ja perheitä koskevan päätöksenteon tueksi (osana asian valmisteluprosessia) lapsivaikutusten arviointi.

Mittarit: Päätösten tueksi tehtyjen lapsivaikutusten arviointien määrä vs. tehtyjen päätösten määrä.

Vastuutaho: Toimialajohtajat

9.2 Työikäisten hyvinvointisuunnitelma

Työikäisten hyvinvointisuunnitelman toimenpiteillä vastataan myös Pohteen hyvinvointisuunnitelma-luonnoksen seuraaviin tavoitteisiin:

- yksinäisyyden vähentäminen ja yhteisöllisyyden lisääntyminen
- rahahuolet haittaavat vähemmän
- enemmän keinoja mielen hyvinvointiin
- asukkaat liikkuvat ja syövät terveellisemmin

Tavoite: Heikossa työmarkkina-asemassa olevien ihmisten tukeminen.

Tarjotaan tukea heikoimmassa työmarkkina-asemassa olevien kuntalaisten toimijuuden vahvistumiseen sekä edistetään työllistymistä.

Toimenpide 1: Mallinnetaan uudenvuoden työllistymisen prosessi

Työllistymisen prosessi auttaa asiakasta sijoittumaan työllistymistä edistäviin palveluihin, tuettuun työllistymiseen sekä avoimille työmarkkinoille. Työllistymisen prosessi tukee asiakasta, mutta myös yrittäjää joustavien työnteon mahdollisuuksien järjestämisessä.

Mittarit: Työllistymisen prosessin mallinnus: Toteutui/ Ei toteutunut

Vastuutaho: Toimi -hanke

Toimenpide 2: Työllistymistä ja elämänhallintaa tukevat koulutukset

Järjestetään koulutuksia, jotka parantavat kattavasti asiakkaiden työllistymismahdollisuuksia, kuten kokonaisvaltaista elämänhallintaa, työllistämistaitoja, opiskelumahdollisuuksia ja työnhakua.

Mittarit: Toteutuneet koulutuspäivät ja osallistujamäärät

Vastuutaho: Toimi -hanke

Toimenpide 3: Verkostoyhteistyön kehittäminen ja asiakkaan ehjä palvelupolku

Toimi -hanke kehittää monialaisen palvelumallin, jossa asiakas saa matalan kynnyksen palvelua yhden luukun periaatteella ja moniammatillista ja monialaista ohjausta sekä tukea työllistymisen eri haasteisiin. Hanke pilotoi Pop Up -palveluohjauspisteen, jossa työllisyyspalveluiden verkoston eri jäsenet toimivat palvelupisteellä vuorotellen ja auttavat asiakkaita ilman ajanvarausta.

Mittarit: Palvelupisteen aukiolon määrät ja asiakasmäärät

Vastuutaho: Toimi -hanke

Tavoite: Edistetään yli 50-vuotiaiden pitkäaikaistyöttömien työllistymistä.

Toimenpide 1: TE24-uudistuksen myötä työllisyysalueella tullaan huomioimaan pitkäaikaistyöttömyyden ennaltaehkäisevä näkökulma. Työllistymistä edistävien palveluiden oikea-aikaista tarjontaa kohdennetaan työnhaun alkuvaiheeseen.

Mittarit: Pitkäaikaistyöttömien ja yli 50-vuotiaiden työnhakijoiden määrä ja määrän seuraminen: Toteutui/ Ei toteutunut

Vastuutaho: Muodostettava työllisyysalue ja Siikajoen kunnan työllisyyskoordinaattori

9.3 Ikääntyneiden hyvinvointisuunnitelma

Kunnan on vanhuspalvelulain (980/2012) 5 §:n mukaan laadittava suunnitelma toimenpiteistään ikääntyneen väestön hyvinvoinnin, terveyden, toimintakyvyn ja itsenäisen suoriutumisen tukemiseksi sekä iäkkäiden henkilöiden tarvitsemien palvelujen ja omaishoidon järjestämiseksi ja kehittämiseksi. Vanhuspalvelulain mukaan ikääntyneiden hyvinvointisuunnitelmassa tulee

- arvioida ikääntyneen väestön hyvinvoinnin tila
- määrittellä tavoitteet ikääntyneen väestön hyvinvoinnin tukemiseksi ja palvelujen kehittämiseksi
- määrittellä toimenpiteet, joilla kunta vastaa tavoitteiden toteutumisesta ja arvioidaan voimavarat, jotka tarvitaan tavoitteiden toteuttamiseksi
- määrittellä eri toimialojen vastuut toimenpiteiden toteuttamisessa ja
- määrittellä, miten kunta toteuttaa yhteistyötä kunnan eri toimialojen, julkisten tahojen, yritysten sekä järjestöjen ja muiden yleishyödyllisten yhteisöjen kanssa.

9.3.1 Ikääntyneiden nykytilanne Siikajoella

Ikääntyneiden osalta nykytilanteen arviointi perustuu hyvän mielen työntekijän tekemiin havaintoihin asiakaskäynneillä sekä vanhus- ja vammaisneuvoston jäsenten tekemiin havaintoihin.

Hyvän mielen työntekijällä on ollut noin seitsemänkymmentä yli 70-vuotiasta asiakasta, joiden luona hän on säännöllisesti käynyt. Mielen terveysongelmat ovat hyvän mielen työntekijän mukaan vanhusväestössä yhtä ajankohtaisia kuin muissakin ikäluokissa ja masennusta esiintyy aika monella ikääntyneellä. Yksinäisyys ja rahahuolet ovat myös ikääntyneillä hyvin yleisiä. Monelta ikääntyneeltä puuttuu myös läheiset tai sukulaiset, jotka voisivat olla tukena arjessa.

Vanhus- ja vammaisneuvoston jäsenten mukaan ikääntyneiden osalta suuri haaste on kulkeminen, jonka vuoksi moni vanhus jääkin kotiinsa eikä pääse siten osallistumaan muutoin niin kovasti kaivattuihin toimintoihin. Monella ikääntyneellä ei ole olemassa omaa autoa tai he tarvitsevat toista henkilöä avukseen kotoa pois päästäkseen. Kulkemishaasteet ovat lisänneet vanhusten yksinäisyyttä. Ikäihmiset kokevat myös haasteita

digilaitteiden kanssa ja he ovat huolissaan digitaalisista terveyden ja hyvinvoinnin palveluista, joihin heillä ei ole olemassa käyttötaitoa.

Osalla ruokapalvelun piirissä olevalla ikääntyneillä saattaa olla jääkaapeissaan useita päiviä vanhoja ruoka-annoksia tai annokset ovat jääneet osittaisen syönnin jälkeen huoneen lämpöön. Näiden osalta on herännyt huolta mahdollisista terveydellisistä haittavaikutuksista, joita voi koitua vanhan tai liian kauan huoneen lämmössä olleen ruoan syömisestä.

Tilastot vuodelta 2022:

65-74-vuotiaat, % väestöstä: 15,7%

75-84-vuotiaat, % väestöstä: 7,5%

Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitajaksot 65 vuotta täyttäneillä/ 10 000 vastaavan ikäisistä: 288,9

Koti- ja vapaa-ajan tapaturmiin liittyvät hoitajaksot 65 vuotta täyttäneillä/ 10 000 vastaavan ikäistä: 320,2

Yksin asuvat 75-vuotta täyttäneet % vastaavan ikäisestä asuntoväestä: 46,9%

Kotona asuvat 75v. täyttäneet, % vastaavan ikäisistä: 91,9%

Kotona asuvat 80v. täyttäneet, % vastaavan ikäisistä: 86,9%

Kotona asuvat 85v. täyttäneet, % vastaavan ikäisistä: 83,0%

Lonkkamurtumat 65-vuotta täyttäneet, vastaavan ikäisistä: 0,6%

Säännöllisen kotihoidon asiakkaita % väestöstä: 3,1%

9.3.2 Kunnan järjestämät ikääntyneiden hyvinvointia edistävät palvelut

Tässä osiossa käsitellään Siikajoen kunnan järjestämät ikääntyneiden hyvinvointia edistävät palvelut. Hyvinvointialue Pohde määrittelee omassa ikääntyneiden hyvinvointisuunnitelmassaan hyvinvointialueen tarjoamat kohderyhmää koskevat palvelut. Kunta tekee yhteistyötä Pohteen kanssa ja välittää hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen palveluista tietoa kunnassa myös hyvinvointialueen palveluiden osalta.

Asiointiliikennepalvelu

Asiointiliikennepalveluun ovat oikeutettuja kuntalaiset, jotka tarvitsevat hyvinvointinsa ja arjessa pärjäämisen tueksi kunnan tuottamaa asiointiliikennettä palvelutarpeen arvioinnin perusteella.

Asiointiliikenne ajetaan ryhmäkuljetuksena neljänä päivänä viikossa kutsusta ovelta ovelle asiointivuorot-taulukon mukaisesti. Asiakas tilaa asiointiliikenteen liikennöitsijältä arkisin klo 8-15 välisenä aikana viimeistään edellisenä päivänä ennen tarvetta.

Asiointiaikaa kohteessa on varattu noin 1,5 tuntia. Asiointiliikenteen omavastuu on 3,50 euroa yhdensuuntaisesta matkasta. Asiakkaalla on tarvittaessa mahdollisuus saada apua kauppakassien kantamiseen kassalta taksiin ja taksista kotiin.

Liikuntapalvelut

Kunta mahdollistaa erilaisia liikuntaryhmiä ikääntyneille. Esimerkiksi kunnan kuntosaleilla toimivat ikääntyneiden omat kuntosalivuorot, joissa kuntosali- ja verryttelyohjausta antavat koulutetut vertaisohjaajat. Ikääntyneille mahdollistetaan myös omia liikuntaryhmiä kunnan liikuntasaleissa, esim. boccia. Lauantaisin kunta mahdollistaa ilmaisen vesijumpan Kuntokeidas Vesipekassa Raahessa. Liikuntasihteeriltä saa lisäksi henkilökohtaista liikuntaneuvontaa kuntoiluun ja uuden liikuntaharrastuksen aloittamiseen. Liikuntatoimi järjestää liikuntapaikkaopastusta ja liikunnan ohjausta myös eri ryhmille.

Siikajoki-opiston kurssitoiminta

Siikajoki-opiston tarjonnassa huomioidaan ikääntyneet erilaisilla heille suunnatuilla liikuntaryhmillä. Opetushallituksen opintoseteliavustusta myönnetään hakemuksesta Opetushallituksen kohderyhmiin kuuluville henkilöille, joita ovat muun muassa eläkkeellä olevat ja senioriväestö. Joidenkin kurssien kurssimaksut korvataan kokonaan opintoseteleillä. Tällöin opintosetelietuutta ei tarvitse erikseen hakea. Sotaveteraaneilta ja 90 vuotta täyttäneiltä siikajokisilta ei peritä kurssimaksuja.

Senioripassi ja -kortti

Siikajoen kunta avustaa senioripassin ja -kortin hankinnassa 50%. Senioripassin voi hankkia Raahen Kuntokeidas Vesipekkaan ja seniorikortin Kempeleen Zimmarin uimahalleihin. Senioripassin ja -kortin voi lunastaa 63 vuotta täyttänyt pysyvästi eläkkeellä Siikajoella kirjoilla oleva henkilö. Osto-oikeus todistetaan eläkekortilla tai pysyvällä eläkepäätöksellä ja henkilötodistuksella.

Aurausavustus

Siikajoen kunta avustaa ikäihmisten kotien aurauksessa ja hiekoituksessa seuraavin kriteerein:

- avustuksen saaja on 80-vuotta täyttänyt ja asuu kotona
- avustuksen saaja on kotihoidon asiakas
- avustuksen saajan kanssa samassa taloudessa ei asu toimintakykyistä henkilöä, joka lumenpoiston ja hiekoituksen voisi suorittaa

Aurauksella puhdistetaan pihan edusta liittymästä mahdollisimman lähelle talon sisäänkäyntiä yhden auran leveydeltä. Hiekoitus suoritetaan koneellisesti hiekoitusauton kierroksen yhteydessä liittymästä lähelle talon sisäänkäyntiä yhden kauhan leveydeltä. Aurauspalvelussa on omavastuuosuus (100€/ talvikausi 2023-2024).

9.3.3 Ikääntyneiden hyvinvointisuunnitelma: Tavoitteet ja toimenpiteet

Ikääntyneiden hyvinvointisuunnitelmassa pyritään huomioimaan asukkaiden ikärakenne sekä heidän tarvitsemansa palvelut turvallisen ja hyvän elämän mahdollistamiseen.

Suomen lainsäädännössä ikääntyneellä väestöllä tarkoitetaan vanhuuseläkkeeseen oikeuttavassa iässä olevaa väestöä, eli yli 65-vuotiaita.

Ikääntyneiden suunnitelmaa laatiessa ei ollut käytettävissä Pohteen tekemää ikääntyneiden hyvinvointisuunnitelmaa tai -luonnosta. Siikajoen kunnan ikääntyneiden suunnitelman toimenpiteillä vastataan kuitenkin myös Pohteen hyvinvointisuunnitelma-luonnoksen osalta seuraaviin tavoitteisiin, jotka koskivat kaikkia ikäluokkia:

- yksinäisyyden vähentäminen ja yhteisöllisyyden lisääminen
 - rahahuolet haittaavat vähemmän
 - enemmän keinoja mielen hyvinvointiin
 - parempi mahdollisuus mukavaan tekemiseen
 - asukkaat liikkuvat ja syövät terveellisemmin
 - turvallisuus paranee
-

Tavoite: Ikääntyneiden yksinäisyyden ehkäisy ja toimintakyvyn ylläpitäminen

Tarjotaan ikääntyneille sosiaaliseen yhdessäolon mahdollisuuksia ja erilaista toimintaa sekä tiedotetaan ikääntyneiden palveluista. Tuetaan kotona asumista.

Toimenpide 1: Ikääntyneiden palveluverkkokartoitus

Toteutetaan Siikajoen kunnassa kattava ikääntyneiden palveluverkkokartoitus yhdessä Pohteen ja alueen järjestöjen sekä muiden toimijoiden kanssa. Tehdään palveluverkkokartoituksen perusteella kattava ikäihmisten palveluopas, joka jaetaan ikäihmisten koteihin.

Tehdään yhteistyötä kolmannen sektorin kanssa ja kannustetaan alueen toimijoita viestimään ikääntyneille kohdennetuista palveluista kuntatiedotteessa ja kunnan sähköisessä tapahtuma-kalenterissa.

Mittari: Toteutui/Ei toteutunut

Vastuutaho: Hyvinvointi- ja hankekoordinaattori, Vanhus- ja vammaisneuvosto

Toimenpide 2: Ikääntyneiden hyvinvointikyselyn tekeminen

Toteutetaan kunnassa 65-vuotta täyttäneiden hyvinvointikysely nykytilanteen kartoittamiseksi.

Mittari: Toteutui/ Ei toteutunut

Vastuutaho: HYTE-työryhmä ja hyvinvointi- ja hankekoordinaattori

Toimenpide 3: Ikääntyneiden liikkumisen tukeminen

Kannustetaan aktiiviseen elämäntapaan ja tiedotetaan liikuntaryhmistä säännöllisesti ja aktiivisesti eri kanavissa.

Tarjotaan ikääntyneille edullisia liikuntapalveluja ympäri kuntaa yhteistyössä yhdistysten ja muiden tahojen kanssa.

Mahdollistetaan sotaveteraanien ja 90-vuotta täyttäneiden ilmainen kurssitarjonta Siikajoki-opiston osalta. Myönnetään lisäksi 63-vuotta täyttäneille 20 euron arvoinen opintotietoliikenne yhden kurssin kurssimaksun korvaamiseen, jonka voi käyttää varttuneille tarkoitettuihin jumpyihin.

Mahdollistetaan ikäihmisille Vesipekan ja Zimmarin senioripassi ja -kortti tukemalla hankintaa 50%.

Vastuutaho: HYTE-työryhmä, hyvinvointi- ja hankekoordinaattori, liikuntasihteerit, Siikajoki-opiston rehtori ja koulutussuunnittelija, yhteisöt ja järjestöt

Mittari: Ikääntyneiden liikuntaan osallistuneet kunnan ja kunnan avustamien yhdistysten toiminnassa, avustettujen senioripassien ja -korttien määrä

Toimenpide 4: Ikääntyneiden kaatumisten ennaltaehkäisy ja aurausavustus

Turvataan riittävä liukkauden esto sekä jaetaan ikäihmisille ilmaisia liukuesteitä ja/tai nastroitetaan ikäihmisten omia talvikenkkiä liukastumisten ennaltaehkäisemiseksi. Mahdollistetaan maksuton, noudettava hiekoitushiekka pihojen hiekoitukseen. Läkkeille henkilöille ja heidän omaisilleen ja läheisilleen järjestetään matalan kynnyksen asiantuntijapalveluja kaatumistapaturmien ehkäisemiseksi.

Myönnetään aurausavustusta ikäihmisille, jotka täyttävät seuraavat vaatimukset

- avustuksen saaja on 80-vuotta täyttänyt tai vammainen
- avustuksen saajan kanssa samassa taloudessa ei asu työikäistä tai toimintakyvyltään hyväkuntoista henkilöä, joka lumenpoiston ja hiekoituksen voisi suorittaa.

Aurauksella puhdistetaan pihan edusta liittymästä mahdollisimman lähelle talon sisäänkäyntiä yhden auran leveydeltä. Hiekoitus suoritetaan koneellisesti hiekoitusauton kierroksen yhteydessä liittymästä lähelle talon sisäänkäyntiä yhden kauhan leveydeltä.

Vastuutaho: Tekninen johtaja, HYTE-työryhmä, hyvinvointi- ja hankekoordinaattori

Mittari: kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät tapaturmat sekä lonkkamurtumat 65 vuotta täyttäneillä (Sotkanet), aurausavustusten määrä, jaettujen liukuesteiden ja/tai nastroitusten määrä

Toimenpide 5. Vajaaravitsemus ja sen riski tunnistetaan ja tilanteen korjaamiseksi toteutetaan aktiivisesti toimenpiteitä

Järjestetään ikäihmisille ravitsemukseen suunnattua koulutusta Siikajoen eri kylillä, joissa otetaan huomioon myös ateriapalvelun piirissä olevat asiakkaat.

Vastuutaho: HYTE-työryhmä ja hyvinvointi- ja hankekoordinaattori

Mittari: Koulutuksissa käyneiden kuntalaisten määrä

Toimenpide 6: Mahdollistetaan asiointiliikennepalvelu

Mahdollistetaan asiointiliikennepalvelu niille kuntalaisille, jotka palvelutarpeen arvioinnin perusteella sitä tarvitsevat hyvinvointinsa ja arjessa pärjäämisen tueksi.

Vastuutaho: Sivistysjohtaja

Mittari: Toteutui/ Ei toteutunut, asiointiliikennepalvelun asiakkaiden määrät

Toimenpide 7: Järjestetään ikääntyneille suunnattua toimintaa

Järjestetään ikääntyneille suunnattua toimintaa, kuten erilaisia kansalaisopiston kursseja, liikuntaryhmiä ja kerhoja, joissa voi harrastaa, seurustella ja viettää aikaa. Toiminnassa voidaan huomioida ikääntyneiden käyttämä asiointiliikennepalvelu, jonka avulla sivukylillä asuvatkin pääsevät mukaan toimintaan. Tarvittaessa kartoitetaan asiointiliikenteen aikatauluja palveluihin pääsyn mahdollistamiseksi.

Vastuutaho: Sivistysjohtaja, hyvinvointi- ja hankekoordinaattori, koulutussuunnittelija, liikuntas sihteeri

Mittari: Kerhokertojen määrä, kerhokävijöiden määrä

9.4 Kulttuurisuunnitelma

Laki kuntien kulttuuritoiminnasta ohjaa kuntien kulttuuritoimintaa. Kunnan kulttuuritoiminnalla tarkoitetaan toimintaa, jolla kunta edistää kulttuurin ja taiteen tekemistä, harrastamista, saatavuutta ja käyttöä sekä taide- ja kulttuurikasvatusta ja kulttuuriperintöä. Kulttuuri on osa kuntalaisten hyvinvointia.

Kulttuuri on yksi kunnan HYTE-työryhmän nimeämistä painopistealusta. Kulttuurisuunnitelman toimenpiteillä vastataan myös Pohteen hyvinvointisuunnitelma-luonnoksen seuraaviin tavoitteisiin:

- yksinäisyys vähenee ja yhteisöllisyys lisääntyy
- rahahuolet haittaavat vähemmän
- enemmän keinoja mielen hyvinvointiin
- parempi mahdollisuus mukavaan tekemiseen

Tavoite: Kulttuurin mahdollistaminen kuntalaisille taloustilanteesta riippumatta

Toimenpide 1: Otetaan kunnassa käyttöön Kaikukortti

Otetaan Siikajoella käyttöön Kaikukortti-kokeilu, jota jatketaan kokeilun jälkeen varsinaisena toimintana. Kaikukortin avulla mahdollistetaan myös vähävaraisten osallistuminen kulttuuritoimintaan.

Vastuutaho: Hyvinvointi- ja hankekoordinaattori, kirjasto- ja kulttuurijohtaja

Mittari: Toteutui/ Ei toteutunut; jaettujen kaikukorttien määrä, kaikukorttiasiakkaiden määrä

Tavoite: Toteutetaan kulttuuria suunnitelmallisesti ja kehittäen

Toimenpide 1: Kulttuuristrategia

Tehdään Siikajoen kunnalle kulttuuristrategia, joka määrittelee kunnan tavoitteet, suunnitelmat ja toimet liittyen kulttuurin edistämiseen ja kehittämiseen.

Vastuutaho: Kulttuurityöryhmä

Mittarit: Toteutui/ Ei toteutunut

Tavoite: Kulttuurin integroiminen koulutusjärjestelmään ja kasvatukseen

Toimenpide 1: Kulttuurikasvatussuunnitelma

Tehdään Siikajoen kunnalle kulttuurikasvatussuunnitelma, joka kuvaa koulutuksen, oppimisen ja kasvatuksen tavoitteet ja toimet kulttuurisen osaamisen sekä ymmärryksen edistämiseksi. Kulttuurikasvatussuunnitelma vastaa kuinka kulttuurillista moninaisuutta, taitoja ja kulttuuriperinnettä voidaan integroida koulutusjärjestelmään ja kasvatukseen.

Vastuutaho: Kulttuurityöryhmä

Mittarit: Toteutui/ Ei toteutunut

Tavoite: Edistetään kulttuurihyvinvointia

Edistetään kulttuuria ja taidetta osana asukkaiden hyvinvointia ja terveyttä, osallisuutta ja yhteisöllisyyttä sekä paikallista ja alueellista elinvoimaa.

Toimenpide 1: Järjestetään kulttuurihyvinvointia eri kohderyhmille.

Vastuutaho: Kulttuurityöryhmä, kirjasto- ja kulttuurijohtaja

Mittarit: Toteutuneet tapahtumat ja asiakasmäärä, asiakaspalaute

Tavoite: Mahdollistetaan monipuoliset kurssimahdollisuudet kuntalaisille

Toimenpide 1: Ylläpidetään monipuolista Siikajoki-opiston kurssitarjontaa myös kulttuuri huomioiden

Vastuutaho: Siikajoki-opiston koulutussuunnittelija ja rehtori

Mittarit: Tarjolla olleiden kulttuurikurssien määrä, toteutuneiden kurssien määrä, osallistuneiden kurssilaisten määrä, asiakaspalaute

Tavoite: Mahdollistetaan kunnan työntekijöille kulttuuri- ja liikuntaetuja

Toimenpide 1: Myönnetään Siikajoen kunnan työntekijöille Smartum-etu

Vastuutaho: Kunnanhallitus, johtoryhmä

Mittarit: Myönnettyjen kulttuuri- ja liikuntaetujen määrä

9.5 Arjen liikunnan lisääminen ja harrastamisen mahdollistaminen

Painopistealue on yksi HYTE-työryhmän nimeämistä tavoitteista. Seuraavilla toimenpiteillä vastataan myös Pohteen hyvinvointisuunnitelma-luonnoksen seuraaviin tavoitteisiin:

- yksinäisyyden vähentäminen ja yhteisöllisyyden lisääntyminen
 - enemmän keinoja mielen hyvinvointiin
 - parempi mahdollisuus mukavaan tekemiseen
 - asukkaat liikkuvat
 - parempi työkyky
-

Tavoite 1: Edistetään kuntalaisten arkiliikuntaa

Liikunta auttaa parantamaan ihmisen kokonaisvaltaista hyvinvointia eli ehkäisemään elintapasairauksia, vähentämään stressiä, parantamaan fyysistä kuntoa ja edistämään sosiaalista yhteenkuuluvuutta. Liikunnalla on myös positiivisia vaikutuksia mielenhyvinvointiin.

Toimenpide 1: Mahdollistetaan liikuntapaikkojen ja -tilojen käyttäminen

Mahdollistetaan kunnan liikuntapaikkojen ja -tilojen käyttäminen tilojen edullisella hinnoittelulla. Myönnetään koulujen liikuntasaleihin ilmaisia salivuoroja alle 18-vuotiaille kohdistetuille vuoroille.

Vastuutaho: Liikuntasihtööri

Mittarit: Varattujen liikuntavuorojen määrä, liikuntatilojen käyttö tunteina, käyttäjien palaute

Toimenpide 2: Tuotetaan liikuntapalveluita

Tuotetaan monipuolisia liikuntapalveluja, kuten esimerkiksi ryhmäliikuntaa ja liikuntakursseja. Tehdään yhteistyötä peruskoulujen koululiikunnan kanssa järjestäen erilaisia koululiikuntatapahtumia. Mahdollistetaan edelleen ikäihmisten vertaisohjaajien toimintaedellytykset.

Vastuutaho: Liikuntasihtööri, Siikajokki-opiston koulutussuunnittelija, hyvinvointi- ja hankekoordinaattori

Mittarit: Ryhmäliikunta- ja liikuntakurssien määrät, liikuntakerhojen määrät, asiakasmäärät, koulujen liikuntatapahtumien määrä ja niihin osallistuneiden määrä, asiakaspalaute

Toimenpide 3: Tarjotaan liikuntaneuvontaa

Tarjotaan liikuntaneuvontaa yksilö- ja/tai ryhmätasolla

Vastuutaho: Liikuntasihtööri

Mittarit: Asiakasmäärä

Toimenpide 4: Esteettömien liikuntapaikkojen merkitseminen ja niistä tiedottaminen

Merkitään kunnan esteettömät liikuntapaikat ja -tilat sekä luontoliikuntakohteet. Lisätään tieto esteettömistä liikuntaolosuhteista kunnan verkkosivuille. Uusia liikuntapaikkoja suunnitellaan tai olemassa olevia kunnostaessa pyydetään lausunto vanhus- ja vammaisneuvostolta ja huomioidaan lausunto käytännön toimenpiteissä.

Vastuutaho: Tekninen toimi, liikuntasihtööri, Vanhus- ja vammaisneuvosto

Mittarit: Toteutui/ Ei toteutunut

Toimenpide 5: Järjestetään liikuntakampanjoita ja tehdään liikuntaan kannustavaa viestintää

Jatketaan edelleen olemassa olevien liikuntakampanjoiden ylläpitoa. Tehdään lisäksi liikuntaan kannustavaa tiedottamista esim. kuntatiedotteeseen ja kunnan sosiaalisen median kanaviin. Kannustetaan henkilöstöä työpaikkaliikuntaan.

Vastuutaho: Liikuntasihtööri, kunnan johtoryhmä ja esihenkilöt

Mittarit: Liikuntakampanjoiden määrä, liikuntakampanjaan osallistuneiden henkilöiden määrä, liikuntaviestinnän julkaisujen määrä

Toimenpide 6: Tehdään yhteistyötä liikuntaseurojen ja -järjestöjen kanssa

Jatketaan yhteistyötä kunnassa olevien liikuntaseurojen ja -järjestöjen kanssa. Järjestetään liikuntaseuroille ja -järjestöille säännöllisesti järjestötapaamisia. Avustetaan taloudellisesti urheiluseuroja. Palkitaan menestysneitä urheilijoita palkintosäännön mukaisesti.

Mittarit: Järjestötapaamisten määrä ja niihin osallistuneiden määrä, järjestöavustusten määrä, palkittujen urheilijoiden määrä

Vastuutaho: Liikuntasihtööri

Tavoite 2: Edistetään kuntalaisten harrastusmahdollisuuksia

Edistetään kuntalaisten harrastusmahdollisuuksia tuottamalla monipuolisesti harrastusmahdollisuuksia eri ikäluokille sekä mahdollistamalla kunnan tilojen käyttö harrastamiseen. Viestitään ja kampanjoidaan harrastamisen vaikutuksista hyvinvointiin ja terveyteen.

Toimenpide 1: Tuotetaan monipuolisesti harrastusmahdollisuuksia

Tarjotaan kunnassa monipuolisesti erilaisia harrastusmahdollisuuksia.

Järjestetään peruskoululaisille oppilastoiveiden mukaisesti kerhoja Siikajoen harrastamisen malli-hankkeen kautta. Tuotetaan kansalaisopiston kautta monipuolisesti erilaisia kurssimahdollisuuksia harrastamiseen eri ikäryhmille.

Mittarit: Siikajoki-opiston kurssitarjonnan määrä, kerhojen määrä, osallistujamäärät, osallistujapalaute

Vastuutaho: Siikajoki-opiston koulutussuunnittelija, hyvinvointi- ja hankekoordinaattori

Toimenpide 2: Mahdollistetaan erilaisia tiloja harrastamiseen

Tarjotaan ilmaisia ja edullisesti hinnoiteltuja kunnan tiloja harrastamiseen. Tehdään varattavista tai vuokrattavista tiloista tilaluettelo.

Mittarit: Tilojen varausmäärät, tilaluettelo toteutui/ei toteutunut

Vastuutaho: Tekninen toimiala, tilojen vastuuhenkilöt, liikuntasiihteeri

Toimenpide 3: Viestitään harrastamisen merkityksestä hyvinvointiin ja terveyden edistämiseen

Viestitään harrastamisen merkityksestä hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen ja kannustetaan kuntalaisia harrastamaan tekemällä erilaisia harrastamiseen liittyviä kampanjoita.

Mittarit: Tiedotteiden ja kampanjoiden määrä

Vastuutaho: Hyvinvointi- ja hankekoordinaattori, Siikajoki-opiston koulutussuunnittelija, HYTE-työryhmä

9.6 Osallisuuteen ja osallistumiseen kannustaminen

Siikajoella halutaan mahdollistaa kuntalaisten osallisuus ja kuntalaisia kannustetaan osallistumiseen. Painopistealue on yksi HYTE-työryhmän nimeämistä tavoitteista. Seuraavilla toimenpiteillä vastataan myös Pohteen hyvinvointisuunnitelma-luonnoksen tavoitteisiin:

- yksinäisyyden vähentäminen ja yhteisöllisyyden lisääntyminen
- enemmän keinoja mielen hyvinvointiin

- parempi mahdollisuus mukavaan tekemiseen

Tavoite: Mahdollistetaan kaikkien kuntalaisten osallistuminen ja vaikuttaminen kunnassa järjestettävään toimintaan

Mahdollistetaan kuntalaisten osallisuus ja toimintaan sekä palveluihin osallistuminen monipuolisella viestinnällä, jonka avulla voidaan myös kannustaa kuntalaisia osallistumaan. Tehdään tarvittaessa erilaisia kuntalaiskyselyitä ja toteutetaan kuntalaisten osallisuutta mahdollistamalla osallistava budjetointi vuosittain.

Toimenpide 1: Monikanavainen viestintä

Huolehditaan, että kunnassa viestitään selkeästi ja saavutettavasti. Huomioidaan viestinnässä kohderyhmittäin suunniteltu viestintä ja viestintäkanavat, joiden avulla mahdollistetaan kuntalaisten osallistuminen kunnassa järjestettävään toimintaan, tapahtumiin ja palveluihin. Ylläpidetään kunnan sähköistä tapahtumakalenteria verkkosivustolla.

Jatketaan paperisen kuntatiedotteen (Siikasanomat) säännöllistä jakelua kuntalaisille ja mahdollistetaan kolmannen sektorin maksuton ilmoittelu kuntatiedotteessa paikallisista tapahtumista ja palveluista. Kannustetaan alueen toimijoita viestimään myös kunnan sähköisessä tapahtumakalenterissa.

Mittarit: Viestinnässä käytetyt kanavat, verkkosivuston ja kuntatiedotteen saavutettavuus, verkkosivuston kävijämäärä

Vastuutaho: Kunnan työntekijät, sosiaalisen median kanava-vastaavat, ICT-tuki, järjestöt

Toimenpide 2: Osallisuuteen kannustaminen

Järjestetään tarvittaessa kuntalaisille kuulemisia, tehdään ajankohtaisia kuntalaiskyselyitä sekä mahdollistetaan erilaiset haettavat liikunta-, kulttuuri- ja nuorisotoimen avustukset sekä erilliset kyläavustukset. Tarjotaan kohtaamispaikkoja kuntalaisille.

Mittarit: Kuulemisten määrä, kuntalaiskyselyiden määrä, jaettujen avustusten määrä ja summa, kohtaamispaikkojen määrä

Vastuutaho: Kunnanhallitus, järjestöyhdyshenkilö

Toimenpide 3: Osallistava budjetointi

Varataan vuosittain kunnan talousarvioon osallistavaa budjetointia varten 10 000 euroa, jolla voidaan rahoittaa 2 - 3 erilaista ja erikokoista hanketta, jotka perustuvat kuntalaisten omiin ehdotuksiin.

Mittarit: Toteutui/ Ei toteutunut

Vastuutaho: Kunnanhallitus sekä osallistavan budjetin ehdotusten mukaisesti toimiala(t)

Toimenpide 4: Järjestö- ja yhdistystapaamiset

Järjestetään paikallisille yhdistyksille ja järjestöille sekä seuroille järjestö- ja yhdistystapaamisia sekä seutukunnallisia tapaamisia, joissa käydään vuoropuhelua kunnan ja kolmannen sektorin toimijoiden kesken.

Mittarit: Toteutuneiden järjestö- ja yhdistystapaamisten määrä, osallistuneiden määrä

Vastuutaho: Järjestöyhdyshenkilö, järjestöt ja yhdistykset

9.7 Ehkäisevän päihdetyön suunnitelma

Ehkäisevää päihdetyötä ohjaa laki. Kunnat ovat velvollisia huolehtimaan ehkäisevän päihdetyön tarpeen mukaisesta organisoinnista alueellaan ja nimeämään ehkäisevän päihdetyön tehtävistä vastaavan toimielimen. Siikajoen kunnassa ehkäisevän päihdetyön tehtävistä vastaava toimielin on kunnanhallituksen nimeämä HYTE-työryhmä (KHALL 05.06.2023 § 234, KHALL 14.08.2023 § 285), johon kuuluvat toimikaudella 1.6.2023 - 31.5.2025

- sivistysjohtaja
- tekninen johtaja
- kunnanjohtaja
- liikuntas sihteeri
- kirjasto- ja kulttuurijohtaja
- hyvinvointi- ja hankekoordinaattori (esittelijä/sihteeri)

Lisäksi työryhmään kuuluvat nimetyt luottamushenkilöjäsenet:

- Riitta-Liisa Salmenkangas (varapuheenjohtaja)

- Tapani Yrjänä
- Aila Mäkisalo (puheenjohtaja)

Kunnasta nimetty ehkäisevän päihdetyön vastuuhenkilö (KHALL 28.08.2023 § 314) on hyvinvointi- ja hankekoordinaattori Elina Jaakola.

Lain mukaan (Laki ehkäisevän päihdetyön järjestämisestä §5) toimielimen tehtävänä on:

- 1) huolehtia kunnan päihdeolojen seurannasta ja niitä koskevasta tiedotuksesta;
- 2) huolehtia siitä, että päihdehaittoja ja niiden vähentämistä koskevaa tietoa tarjotaan yksityisille henkilöille ja koko väestölle;
- 3) lisätä ja tukea päihdehaittoja ehkäisevien toimien osaamista kaikissa kunnan tehtävissä;
- 4) esittää ja edistää ehkäisevän päihdetyön toimia kunnan hallinnossa, erityisesti sosiaali- ja terveydenhuollossa, sivistys-, liikunta- ja nuorisotoimessa sekä elinkeinotoimessa;
- 5) huolehtia siitä, että 4 kohdassa tarkoitetut kunnan toimet sovitetaan yhteen poliisin, alkoholilain (1143/1994) ja tupakkalain (693/1976) noudattamisen valvonnan, elinkeinoelämän ja erityisesti ehkäisevään päihdetyöhön osallistuvien yleishyödyllisten yhteisöjen ehkäisevään päihdetyöhön kuuluvien ja sitä tukevien toimien kanssa.

Kunnan ehkäisevään päihdetyöhön sovelletaan lisäksi, mitä terveydenhuoltolain (1326/2010) 11 ja 12 §:ssä säädetään terveyden ja hyvinvoinnin edistämisestä sekä sitä koskevasta suunnittelusta ja raportoinnista.

Ehkäisevän päihdetyön suunnitelma

Ehkäisevän päihdetyön suunnitelman tavoitteilla vastataan lakiin ehkäisevän päihdetyön järjestämisestä, mutta myös Pohteen hyvinvointisuunnitelma-luonnoksen seuraaviin tavoitteisiin:

- yksinäisyyden vähentäminen ja yhteisöllisyyden lisääntyminen
 - enemmän keinoja mielen hyvinvointiin
 - parempi mahdollisuus mukavaan tekemiseen
 - turvallisuus paranee
 - päihteet haittaavat vähemmän elämää
 - parempi työkyky
-

Tavoite: Järjestetään ehkäisevää päihdetyötä kaikki ikä- ja kohderyhmät kattaen

Toimenpide 1: Luodaan ehkäisevän päihdetyön erillissuunnitelma.

Toteutetaan ehkäisevää päihdetyötä toteutuneen erillissuunnitelman mukaisesti. Hyödynnetään kolmannen sektorin toimijoita ehkäisevän päihdetyön toteuttamisessa alueella.

Mittarit: Suunnitelma toteutui/ Ei toteutunut, eri kohderyhmille suunnatun toiminnan määrä ja toimintaan osallistuneiden määrä

Vastuutaho: HYTE-työryhmä ja hyvinvointi- ja hankekoordinaattori, etsivä nuorisotyöntekijä, nuoriso-ohjaaja, nuorten työvalmentaja

Toimenpide 2: Lisätään kunnan verkkosivustolle tietoutta ehkäisevästä päihdetyöstä, päihteistä sekä tieto olemassa olevista palveluista.

Mittarit: Toteutui/ Ei toteutunut

Vastuutaho: Hyvinvointi- ja hankekoordinaattori, ICT-tuki

Toimenpide 3: Toteutetaan Siikajoen kunnan päihdeohjelmaa ja kannustetaan ehkäisevän päihdeohjelman käyttöönottoon

Toteutetaan Siikajoen kunnan päihdeohjelmaa, jonka tavoitteena on ennaltaehkäistä työntekijöiden terveydelle haitallisten ja riippuvuutta aiheuttavien aineiden käyttöä ja puuttua siihen. Tavoitteena on myös ennaltaehkäistä rahapelaamisesta aiheutuvia haittoja.

Lisäksi kannustetaan yksityisen sekä kolmannen sektorin toimijoita toteuttamaan ehkäisevä päihdeohjelma oman toimintansa tueksi, mikä helpottaa päihteistä johtuvien haasteisiin puuttumista.

Mittarit: Toteutui/ Ei toteutunut

Vastuutaho: HYTE-työryhmä, hyvinvointi- ja hankekoordinaattori, esihenkilöt, työterveyshuolto

Toimenpide 4: Tehdään ennaltaehkäiseviä päihteisiin ja rahapelaamiseen liittyviä kampanjoita sekä ennaltaehkäisevää viestintää

Toteutetaan erilaisia kampanjoita eri ikäryhmät sekä viestintäkanavat ja saavutettavuus huomioiden. Toimenpide voidaan jatkossa sisällyttää ennaltaehkäisevän päihdetyön erillissuunnitelmaan.

Vastuutaho: HYTE-työryhmä ja hyvinvointi- ja hankekoordinaattori, etsivä nuorisotyöntekijä, nuoriso-ohjaaja, nuorten työvalmentaja, Toimihanke

Mittarit: Kampanjoiden määrä, ennaltaehkäisevän päihdetyön viestinnän julkaisujen määrä

Toimenpide 5: Kannustetaan osallistumaan ehkäisevän päihdetyön koulutuksiin

Vastuutaho: Esihenkilöt, seurat, yhdistykset

Mittarit: Koulutuksiin osallistuneiden määrä, järjestöyhdyshenkilö

OSA III KÄSITTELY TOIMIELIMISSÄ

10 Suunnitelman laatijat

Hyvinvointikertomuksen ja hyvinvointisuunnitelman laadintaan ovat osallistuneet Siikajoen kunnan HYTE-työryhmä, Vanhus- ja vammaisneuvosto sekä Nuorisovaltuusto. Asiakirjoihin on osallistettu myös kunnan viranhaltijoita ja muuta henkilöstöä. Päävastuu asiakirjasta on ollut kunnan hyvinvointi- ja hankekoordinaattorilla.

11 Suunnitelman hyväksyminen toimielimissä

- Siikajoen kunnanhallitus on hyväksynyt hyvinvointikertomuksen 2022 ja hyvinvointisuunnitelman 2023-2025 kunnanhallituksen kokouksessaan 27.11.2023 § xxx
- Siikajoen kunnanvaltuusto on hyväksynyt hyvinvointikertomuksen 2022 ja hyvinvointisuunnitelman 2023-2025 kunnanvaltuuston kokouksessaan 14.12.2023 § xxx.